

Risa-konsernet

RONGAREN

INFORMASJONBLAD FRA RISA-KONSERNET

NR. 34 – JUNI 2009

14. ÅRGANG

ISO-sertifisering på plass

Side 4-5

*Jøssang kraftverk
foran skjema*

Side 20-21

Flintstoneland

Side 26-27

I mål på Gilja

Side 42-43

*Arkitektenes
drøm*

Side 50-51

*Først med
trepleiersertifikat*

Side 60-61

*Peler for full
musikk*

Side 66-67

Risa-konsernet

Postboks 14, Bjorhaugslettå,
4367 Nærbø.
Telefon: 51 79 13 00
post@risa.no

Holt Risa AS

Postboks 14, Bjorhaugslettå,
4367 Nærbø.
Telefon: 35 56 93 90
Avdeling Øst:
Postboks 1730, Vestsida,
3998 Porsgrunn.
Telefon: 35 93 39 50
post@holtrisa.no

Jærbetong AS

Gudmestadveien 371,
4365 Nærbø.
Telefon: 51 79 18 00
post@jaerbetong.no

Risa Rock AS

Postboks 14, Bjorhaugslettå,
4367 Nærbø.
Telefon: 51 79 13 00
post@risarock.no

Risa AS

Postboks 14, Bjorhaugslettå,
4367 Nærbø.
Telefon: 51 79 13 00
post@risa.no

AS Betong

Postboks 55, Snekkerveien 28,
4321 Sandnes.
Telefon: 51 60 52 00
post@betong.no

Bjørns hage og anlegg AS

Postboks 222, Bjorhaugslettå,
4367 Nærbø.
Telefon: 51 79 95 55
post@bha.no

«Rongaren» er Risa-konsernets internmagasin, og kommer ut to ganger i året.

Tobias, Håkon og Georg Risa vokste opp på Rangen («Rongjå») i Nærbø. Da de startet som «spadeentreprenører» for snart 60 år siden, fikk de kjennetavnet «rongarane». Derfor heter bladet vårt «Rongaren».

Innholdsfortegnelse

	s 3-17
RISA ROCK	s 18-21
JÆRBETONG	s 22-27
RISA	s 28-47
	s 48-58
	s 59-62
HOLT RISA	s 63-67

KONSERNJSJEF Astor Nyborg:

Grundighet, forutsigbarhet, gjennomføringskraft

■ Den turbulente markedssituasjonen er enda ikke over og mange av ekspertene mener at vi vil oppleve krevende tider til langt inn i 2010. Selv om ordreserven for noen av selskapene i konsernet er god, opplever andre av konsernets bedrifter at ordreserven er blitt mindre. Kundene våre arbeider i det samme turbulente markedet som oss; bygg- og anleggsbransjen. Det er færre oppdrag og flere om "beinet". Prosjektene krever mer enn noen gang at vi er grundige og forutsigbare i vår gjennomføring. Parallelt med dette opplever vi at banker og finansinstitusjoner som er våre samarbeidspartnere stiller strengere krav til sikkerhet og hyppig rapportering. Disse eksterne forholdene påvirker oss med andre ord internt i konsernet. Vi har iverksatt en rekke tiltak innen konsernets selskaper som skal sikre oss at vi har riktig retning og til enhver tid er på rett kurs i vårt arbeid med å nå målene.

Risa AS og Risa Rock AS har fått sin ISO-sertifisering. I tillegg har Risa Rock fått sitt miljøsertifikat. Den første fasen, sertifiseringsfasen, er gjennomført. Nå

begynner hverdagen med å sørge for at dette arbeidet får konsekvenser for den praktiske gjennomføringen av alle våre arbeidsoppgaver. Det er viktig nå å sikre fokus på styringssystemene som skal sørge for at vi er grundige og forutsigbare i våre gjøremål. Grundig og forutsigbar handling vil gi oss den kvalitetsmessige gjennomføringskraften som vi vil skal prege konsernets kvalitetsprofil.

HMS-arbeidet er fremdeles i høysetet. Det er verken rom for middelmådighet eller slurv i vårt sikkerhetsarbeid. Resultatmålingene viser med all tydelighet at vi er på rett vei, samtidig som vi må strekke oss enda litt til for å komme ned på det nivået som vi har satt oss; "en nullbedrift innen fraværsskader".

Grundighet henger gjerne sammen med personlig kvalitet og kompetanse. Konsernet vil fremover ha fokus på kompetanseutvikling. Vi har satt av ressurser til utvikling av ledere i hver og en av konsernbedriftene.

Selv om situasjonen for konsernet er positiv på kort sikt, vil vi møte utfordringer på lang sikt. Vi vil arbeide enda mer fokusert med å finne strate-

giske samarbeidskonstellasjoner og hente synergi mellom selskapene i konsernet. En grundig forståelse og vilje til å leve visjonen "Å gjøre hverandre gode", vil være en hjelp for alle våre ansatte i dette arbeidet. Vi vil gjøre hverandre gode når vi ser sammenhenger i verdikjeden vår. Ingen av oss arbeider alene, men sammen med en annen eller flere andre. Den enkeltes oppgave er å sikre at leveransen som du leverer fra deg er grundig utført og at du er forutsigbar i dine handlinger.

Sommeren står nå for tur. Plenen klippes og sommerblomstene er kommet ut i hagen. Vi opplever lysere kvelder og det er deilig å få noe sol på kroppen. Jeg vil ønske deg noen gode sommermåneder med familie, venner og arbeidskolleger.

Astor Nyborg

Nordsjørittet 2009

Nordsjørittet 2009

ISO-sertifisering på plass

Risa AS og Risa Rock AS er blant de første bedriftene i anleggsbransjen i Norge som har gjennomført en ISO-sertifisering. Begge bedriftene har gått en lang vei for å systematisere driften med kundens forventninger i fokus.

■ For HMS- og kvalitetsdirektør i Risa-konsernet, Hallgeir Bruheim, er ISO-sertifisering ikke noe nytt begrep. Han har bakgrunn fra offshore-næringen, hvor ISO-sertifisering er et tilnærmet krav for å få oppdrag. Hallgeir Bruheim ser nå en utvikling i anleggsbransjen der det stilles større krav til kvalitetssystem og prosjektgjennomføring.

– Vi ser at bransjen er i endring. Flere av våre oppdragsgivere etterspør kvalitetssystem som er i henhold til ISO, uten at de krever en formell sertifisering foreløpig. I stedet for bare å være i henhold til en standard, bestemte vi oss høsten 2007 å starte et løp mot en ISO-sertifisering. Nå er Risa AS sertifisert i henhold til ISO 9001, mens Risa Rock AS både har ISO 9001 og ISO 14001. Prosessen vitner også tydelig om at vi etterlever visjonen vår: «Å gjøre hverandre gode», smiler Hallgeir Bruheim, som er stolt over det engasjementet de ansatte har vist i å jobbe fram et framtidig kvalitets- og miljøstyringssystem.

– Det at vi nå har sertifiserte bedrifter, kommer kundene til å merke ved at vi kan vise til mer strukturert arbeidsform, med fokus på planlegging og optimal gjennomføring. Vi kommer kort og godt til å heve nivået på arbeidet vi utfører. Jeg synes det er positivt at konsernets bedrifter nå bidrar med å sette en ny standard i bransjen og håper og tror at andre vil følge etter, kommenterer Hallgeir Bruheim.

Kartlagt hele bedriften

Da de to bedriftene bestemte seg for å gjennomføre en ISO-sertifisering, visste ledelsen at det kom til å bli en omfattende prosess. Risa AS og Risa Rock AS hadde to vidt forskjellige utgangspunkt. Risa AS er blant de eldste bedriftene i konsernet og den største. Bedriften hadde allerede et HMS- og kvalitetsstyrings-

system på plass da prosessen begynte. Dette er nå videreutviklet i henhold til ISO 9001.

– Vi har brukt lang tid på å gå gjennom det materialet som forelå og har oppdatert og revidert dette.

Denne kartleggingen har vært svært nyttig og lærerik. Nå har vi et framtidig, nettbasert system som beskriver all virksomhet i bedriften. Dette inneholder illustrerende prosesskart med lenker til prosedyrer, instruksjoner og skjema. Vi finner også organisasjonskart

med tilhørende stillingsinstruksjoner. Her kan vi raskt og enkelt få informasjon om hvem som skal gjøre hva i en gitt situasjon, forklarer HMS- og kvalitetschef i Risa AS, Guro Fykse.

Sjeldent god tilbakemelding

Mye av arbeidet med å ordne dokumentene som gir grunnlag for en ISO-sertifisering i Risa AS, er gjort av HMS- og kvalitetsrådgiver Eirik Rake.

– For å bli sertifisert nytter det ikke bare å ha systemet for kvalitetsstyring på

Hva er ISO?

International Organization for Standardization (ISO) er en organisasjon som utarbeider internasjonale standarder innenfor en rekke områder som for eksempel miljø, kvalitet, data, tid, valuta, matvaresikkerhet og språk.

Bedrifter, institusjoner og privatpersoner kan dermed være sikre på at standarden de følger er den samme over hele verden.

ISO 9001 er en standard for kvalitetsstyring, mens ISO 14001 setter krav til miljøstyring.

Begrepet ISO stammer fra det greske ordet for «lik» og er ikke en forkortelse for organisasjonens navn.

EKTE SERTIFIKAT: HMS- og kvalitetschef i Risa AS, Guro Fykse (t.v.) og HMS- og kvalitetsleder i Risa Rock AS, Brit Turid Klungland, viser fram de ekte sertifikatene.

UTDELING AV SERTIFIKAT: Formann Geir Undheim deler ut Risa AS sitt eget ISO-sertifikat til de ansatte ved anleggene i Kvammarka.

det nye tilslagsverket på Jærbetong AS i tillegg til hovedkontoret. Sjelden har revisoren gitt en så god tilbakemelding som vi fikk, mye takket være den gode innsatsen som er gjort i hele bedriften rundt dette, sier Eirik Rake.

Med ISO-sertifikatet vel i havn, fortsetter det kontinuerlige forbedringsarbeidet som Risa AS må vise til for å få beholde 9001-sertifikatet sitt.

– Revisorene vil komme igjen hvert år for å kontrollere at vi holder den kvaliteten vi skal, understreker Rake.

Begynte med blanke ark

Risa Rock AS er den yngste bedriften i konsernet og den minste, i alle fall i antall ansatte. Utgangspunktet for ISO-sertifiseringen var dermed at en begynte med nokså blanke ark både når det gjelder styringssystem og beskrivelser av arbeidsprosesser.

– Alle vi involverte har vært med på ISO-sertifisering tidligere, men da i større organisasjoner hvor vi gjorde enkeltdele av arbeidet. Nå skulle vi gjennomføre hele prosessen fra begynnelse til slutt. Det har vært en arbeidskrevende periode. Nå er systemene på plass og vi har gode beskrivelser av hvordan vi utfører oppdragene våre, smiler HMS- og kvalitetsleder Brit Turid Klungland.

I tillegg til ISO 9001, er altså Risa Rock AS også sertifisert etter standarden som har fått benevnelsen 14001. Dette er den såkalte miljøstandarden.

– Det betyr at vi har et spesielt fokus på miljø i arbeidet vårt. For eksempel så har vi satt et mål om hvor mye av avfallet vårt som skal sorteres. Vi skal selvfølgelig også unngå utilsiktede utslipp til det ytre miljø, konkluderer Brit Turid Klungland.

Fikset skulderen på rekord-fart

Roger Nesvik i Risa AS har operert begge skuldrene sine på grunn av brusk på senene. Med sykeforsikringen til Risa-konsernet var Roger borte fra jobb kun én og en halv måned i forbindelse med den siste operasjonen.

HELT GOD: Den venstre skulderen til Roger Nesvik er helt god etter operasjonen han hadde i april.

■ Da Roger Nesvik opererte den høyre skulderen for ett år siden, gikk han derimot sykemeldt i åtte måneder. En måned holdt han skulderen i ro for å se om det gikk over av seg selv. Deretter løp

to måneder før han fikk en diagnose. Så måtte han vente i to måneder på operasjonen. Med to og en halv måned restitusjon etter operasjonen, var han borte fra jobb i til sammen åtte måneder. Det

var en tung periode å komme gjennom, spesielt siden mesteparten av tiden var før operasjonen.

–Jeg fikk beskjed i fjor om at det stod likt til i den andre skulderen, men jeg ville vente med å ta operasjonen. Det nytter ikke å operere begge skuldrene på likt for en arbeidskar som meg, kommer det fra Nesvik.

Da han i vinter begynte å slite med den venstre skulderen, var han ikke borte fra jobben én eneste dag før operasjonen.

–Det var helt fantastisk. Denne sykeforsikringen er det beste Risa-konsernet har gjort for de ansatte. Den gjorde at jeg slapp å gå lenge sykemeldt før operasjonen. Jeg kom rett inn og fikk gjort det som var nødvendig. Operasjonen var i april. Nå kjenner jeg ingenting i skulderen, smiler Roger Nesvik, som er i full sving ved anlegget på Madla fram til sommeren.

Raskere tilbake i jobb

■ Gro Marie Austdal er Risa-konsernets kontaktperson i NAV Rogaland arbeidslivssenter. Hun jobber kun mot bedrifter og er Risa-konsernets rådgiver og koordinator inn mot de ulike NAV-kontorene som de enkelte ansatte hører inn under. Sammen med en representant fra hvert selskap i Risa-konsernet og bedriftslegen har de utarbeidet et opplegg som ivaretar alle ansatte i konsernet. Med en egen helseforsikring er dette blitt et komplett opplegg, som sikrer alle den rette behandlingen innen rimelig tid. Ventetiden er redusert betydelig.

Månedlige møter sikrer kontinuitet og at saksbehandlingen ikke trekker ut.

Kurvene peker nedover og en kan vise til at de som blir rammet av sykdom eller skade, som Roger Nesvik i artikkelen over, kommer raskt i arbeid.

– Selv om utfordringene har økt i takt med veksten på antall ansatte, har vi klart å holde den nedadgående trenden. Det satses også mye på å forebygge skader. Derfor blir alle hendelser og alt fravær registrert. Målet er å kunne tilrettelegge arbeidet på en slik måte at en for eksempel unngår belastningsskader.

Her er det også viktig at den enkelte melder fra til sin overordnede om mulige problemer og, ikke minst, at en tar vare på seg selv og kollegaene. Vi har alle et ansvar, både som ledere og arbeidstakere, sier Torill Sigurdson, personalsjef i Risa AS.

Når skaden er skjedd eller en blir syk, kan en ofte stille på jobb med det som er friskt istedenfor å ligge hjemme med det som er sykt. Det er dette som kalles restarbeidsevne.

– Som IA-bedrift skal vi legge til rette for at en kan utføre arbeid etter arbeidsevne i det arbeidet en står i til daglig. Dette er inkluderende og ofte med på å korte ned sykdomstiden, understreker Risa-konsernets kontaktperson i NAV Rogaland, Gro Marie Austdal.

Planlegging og kvalitet skal sikre stabilitet

■ Mange ansatte i Risa-konsernet har nettopp gjennomført Nordsjørittet. I tråd med vår visjon "Å gjøre hverandre gode" har jeg gjennomført dette løpet på tandem sammen med Torill Sigurdson, personalsjef i Risa AS. Det var ingen lett affære, men med god planlegging, innsatsvilje og pågangsmot kom vi oss gjennom 9,1 mil i kraftig motvind. En skal ikke bare komme seg gjennom løypen på en anstendig tid, vår ble 5.50, men det skal også være uten skader på mennesker og utstyr. Det er den samme planleggingen, innsatsviljen og pågangsmotet som eksisterer hos Risa-konsernets ansatte i det daglige. Vi skal vinne oppdrag, gjennomføre disse til både kundens og egen tilfredsstillelse samt sørge for god lønnsomhet. Det er ikke til å komme forbi at det er blitt noe mer krevende i markedet, og vi merker konkurransen godt. Det er mange som kjemper om oppdragene, men vi har hittil klart å ta nye oppdrag med knepne marginer.

Det vi kan høste av nå i disse krevende tider er at vi har tatt de nødvendige investeringene på maskiner og utstyr som kreves for å opprettholde en god drift. I tillegg har vi investert i nybygg på Bjorhaug hvor Risa AS har hovedkontor sammen med konsernledelsen, Bjørns hage og anlegg AS og Holt Risa AS. I tillegg bygger som kjent AS Betong ny, moderne betongfabrikk på Skurve, og vil være godt rustet til å møte oppgangstidene som en gang kommer.

Vi har også sett det fornuftig å justere ned farten noe. Vi vil ikke være så fokusert på å sette stadig nye omsetningsrekorder, men heller fokusere på driftsmarginer. Som følge av finanskrisen har vi som de fleste andre simulert ulike scenario på markedssiden og derav gjort korrigerende tiltak. Vi mener at organisasjonen er godt rustet til å takle fremtidens utfordringer, og at vi

vil kunne se resultat av disse tiltakene i 2009. Vårt fortrinn skal være forutsigbarhet for leveranser ved å sikre god drift med økt fokus på planlegging og kvalitet.

Risa AS og Risa Rock AS er også nylig blitt ISO-sertifisert og dette arbeidet ser vi allerede resultat av. Vårt mål er å bli enda bedre med tanke på planlegging og kvalitet for der igjen å sikre optimal drift i prosjektene. Det er lagt et godt fundament for dette i ISO-prosessen.

Ordrereserven for selskapene i konsernet er tilfredsstillende, men vi er meget spente på høsten.

Risa-konsernets driftsselskapers omsetning pr april var 527 mill, og med dagens ordrereserve inne ligger vi an til en forventet årsumsetning på ca 1,3 mrd. Dette er noe lavere enn fjoråret, men viktigere enn noensinne er inntjening. Etter fjorårets negative resultat er det satt i verk store tiltak for å bedre nettopp denne inntjeningen, og vi er forsiktig optimistiske for 2009. Dette løftet

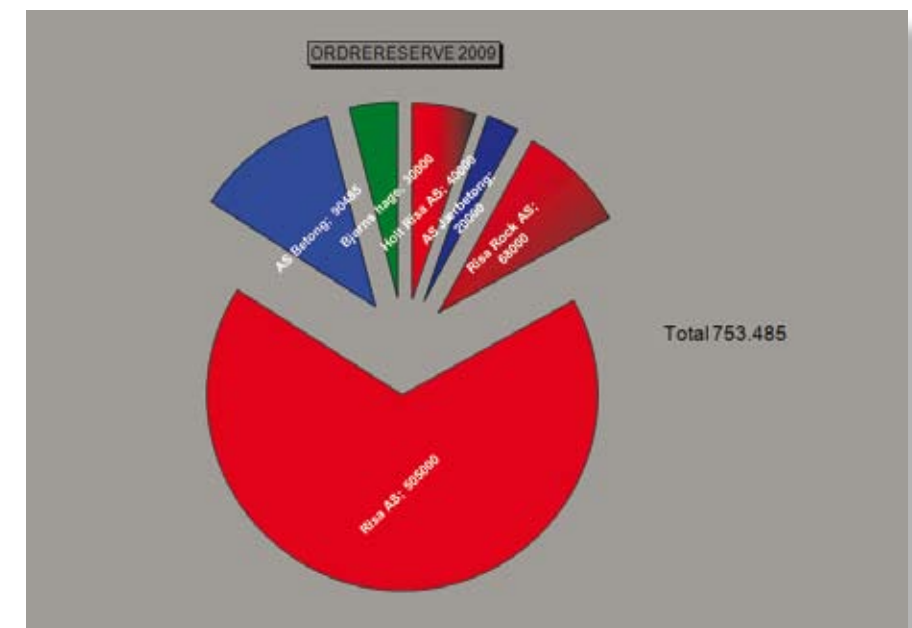
skal vi få til sammen med alle våre dyktige ansatte.

Det skal som alltid bli godt med ferie, lade batteriene og være klar til ny giv i august. Vil bare få takke alle for god innsats, og ønske alle en riktig god sommer sammen med familie og venner.

God sommer!

Anne Margrethe Skretting
Assisterende daglig leder, Risa AS

MOTOCROSS: Håkon Fotland i Elgane motorsykkelklubb var blant utøverne som svedde høyt under NM-runden på Elgane i mai.

GENERALSPPONSOR: Risa-konsernet er generalsponsor for Nærbø IL, ett av de største idrettslagene i Rogaland.

Sponser nærmiljøet

Fra de luftigste sjev over Elgane motocrossbane til den kaldeste islagte kjelleren i Nye Loen; Risa-konsernet er med og sponser bredde- og eliteidretten på Jæren.

■ Nærbø idrettslag, Elgane motorsykkelklubb og Bryne fotballklubb er bare noen av de lagene som får en støtte fra Risa-konsernet. Nærbø idrettslag har hatt Risa-konsernet som sin general-sponsor i en mannsalder. Daglig leder i Nærbø idrettslag, Oddbjørn Auestad, har et mål om at Risa-konsernet skal være idrettslagets generalsponsor minst i en mannsalder til.

– Noe av det viktigste for oss når det gjelder sponsorer, er langsiktighet. Det er Risa-konsernet med og skaper. Vi er veldig glade for at Risa-konsernet har signalisert for oss at de ønsker å være med oss langt inn i framtiden som generalsponsor. Det gir en forutsigbarhet for det vi driver på med. Vi er helt avhengig av å ha gode sponsorer som Risa-konsernet for å drive et så stort og aktivt

idrettslag, slår Oddbjørn Auestad fast.

Av sponsorene til Nærbø idrettslag er Risa-konsernet den største bidragsyteren. De samlede sponsorinntektene utgjør rundt 35 prosent av inntektene til idrettslaget. Resten av inntektene kommer inn i form av kommunale og statlige midler, medlemskontingent, billettinntekter, konserter og lignende.

– Det koster å drive et idrettslag med rundt 2.000 medlemmer. Vi har i dag et fantastisk anlegg, som heller ikke er gratis. Risa-konsernet har blant andre gått inn som medeiere i Nye Loen, hvor Nærbø idrettslag er hovedaksjonær, trekker Auestad fram.

Bredden går foran

Nærbø idrettslag i dag blant de største idrettslagene i Rogaland og tilbyr en

stor bredde, i tillegg til en elitesatsing, da spesielt innen herrelaget i håndball. Både barne- og ungdomsidretten og elitesatsingen er viktige for framtiden til Nærbø idrettslag tror Oddbjørn Auestad.

– Elitesatsingen er like avhengig av breddeidretten, som breddeidretten er av eliten. For at det skal være rekruttering og engasjement, må et elitelag ha en stor bredde i ryggen. Breddeidretten er, i alle fall til dels, avhengig av å ha noe å strekke seg etter og se opp til. Det er A-lagene som får den største dekningen i media og er med å lage blest omkring idretten ute blant folk flest. Sann sett har det liten hensikt å sette disse to opp imot hverandre, men heller forsøke å se at de henger sammen. Skulle det mot formodning komme til at vi må priori-

NY GIV: Mange håper at Mons Ivar Mjelde er den mannen som igjen kan løfte Bryne til gamle høyder. Her feirer han 2-0-seieren over SIF i begynnelsen av juni.

tere mellom elitesatsing og barna, er det ingen tvil om hva som går foran. Det er bredden, slår Oddbjørn Auestad fast.

Den enorme aktiviteten i Nye Loen har gjort at ledelsen i Nærbø idrettslag må tenke på nye utvidelse når de ser noen få år framover tid.

– Vi har allerede begynt å tenke på en ny idrettshall, ny kunstgressbane, ny curlingbane og squashhall. Det ligger kanskje fem år fram i tid, men allerede til høsten får vi satt opp tennishall, lover Auestad.

– Sponsor skaper engasjement

Elgane motorsykkelklubb har også store planer for framtiden. I vår arrangerte klubben for andre gang på to år NM-runde i motocross, en begivenhet som ikke har skjedd på disse trakter på 20 år. Et så stort arrangement, med tilreisende fra hele Sør-Norge og 250 deltakere, ser klubben for seg skal bli en tradisjon på Elgane hvert år.

– Det var et fantastisk arrangement.

Da vi summerte dugnadstimen bare disse tre dagene, kom vi fram til at det ble jobbet mer enn 2.300 dugnadstimer av foreldre og støttespillere. Sportslig var det også veldig vellykket, kommenter formannen i Elgane motorsykkelklubb, Ommund Thu.

Med et anlegg på nasjonalt nivå og en rekke utøvere i alle aldre kommer sponsoravtalen som klubben har med Risa-konsernet godt med.

– Uten sponsorene ville det vært helt umulig å ha dette tilbudet til unge og voksne i området. Vi er veldig takknemlig for at det er bedrifter som Risa-konsernet som har lyst til å være med å bidra. Hvis vi ikke hadde hatt noen skilt å henge opp rundt banen, ville det også sett litt «tamt» ut. Nå får publikum og tilreisende deltakere se at her skjer det noe. Det skaper engasjement, konkluderer Ommund Thu.

Setter fart i bedriftsidrettslaget

Med Eva Bollerud Kvia som leder skal det bli fart i Risa-konsernets bedriftsidrettslag. Selv om sykling fremdeles skal være et viktig satsingsfelt, etterlyser hun innspill til flere aktiviteter for de ansatte.

STYRET: Her er styret i Risa-konsernets bedriftsidrettslag samlet. Leder Eva Bollerud Kvia (midten) er flankert av kasserer Odd Inge Rødland (t.v.) og nestleder Stian Njørheim.

■ Risa-konsernets bedriftsidrettslag ble stiftet i fjor i kjølvannet av Nordsjørittet og den enorme suksessen dette arrangementet hadde, både med tanke på oppslutning i selve løpet og interessen for trening blant de ansatte. Idrettslagets første leder, Eva Bollerud Kvia, er selv aktivt med på aktivitetene som bedriften har satt i gang. Faktisk har hun drevet såpass hardtrening fram mot Nordsjørittet at knærne har fått en liten knekk, så «sykkelgeneralen» måtte stå over selv.

– Det er selvsagt veldig leit, men jeg har fått inn noen andre i stedet for. Faktisk har vi noen flere påmeldte i år enn i fjor. Det er fantastisk kjekt at så mange skal være med. Dette året hadde vi forhåndsreservert 300 plasser og omtrent alle ble brukt opp. Interessen for trening fram mot årets Nordsjøritt har vært

veldig bra. Det er helt tydelig at sykling er en viktig idrett for de ansatte i Risa-konsernet, mener Eva Bollerud Kvia.

Det har vært fellestreninger hver onsdag med oppstart på Nærbø hele våren med opptil 15 deltakere. Også på Bryne og fra AS Betong i Sandnes har det vært godt oppmøte på fellestreningene. Like før Nordsjørittet arrangerte Nærbø-gjengen dessuten felles gjennomkjøring av løypa.

Vil ha flere aktiviteter

Det har naturlig nok vært mye fokus på sykling i Risa-konsernets bedriftsidrettslag. De gunstige avtalene om medlemskap i Elixia og Jæren Sports-senter blir også flittig brukt både av ansatte og ektefeller.

– Dette er et tilbud som ble satt i gang for at de ansatte skulle ha gode vil-

kår til å holde seg i form. Tilbudet blir ikke bare brukt av de som trente fra før, men også av mange som skal trene seg opp etter ryggskade eller lignende.

Eva Bollerud Kvia ønsker gjerne at det blir satt i gang andre aktiviteter også.

– Det hadde jo vært veldig gøy om vi kunne ha samlet ansatte som vil drive med andre idretter også. Det er allerede en gjeng som spiller fotball selv om dette har vært organisert gjennom Velferden. Velferden har dessuten vært med å organisere grupper som driver med bowling og leirdueskyting. Det er greit at vi koordinerer aktivitetene, bare sånn at det ikke kolliderer med hverandre. Hvis det er noen som vil sparke i gang noe i regi av bedriftsidrettslaget, ta kontakt, så skal vi se hva vi kan få til, sier Eva Bollerud Kvia.

Nordsjørittet 2009

Nordsjørittet 2009

I symfoni for konserthuset

Med 68 peler i kaianlegget har Holt Risa AS bidratt til å legge grunnlag for det nye konserthuset i Stavanger. Et vel utført oppdrag gjør at andre selskap i konsernet kan bli engasjert i den store symfonien om signalbygget.

VERNERUNDE: Konsernsjef i Risa-konsernet, Astor Nyborg, deltok på vernerunden på byggetomta til det nye konserthuset i Stavanger i slutten av januar. Han likte det han så på byggeplassen.

GODT SAMARBEID: HMS-koordinator og byggeleder i prosjektet Morgan Stigh (t.h.) er godt fornøyd med arbeidet som ble utført av Holt Risa med prosjektleder Snorre Berget i spissen.

Rollene som byggeleder og HMS-koordinator hviler på skuldrene til den frittalende svensken Morgan Stigh. Før han kom til Stavanger, hadde han samme funksjon under byggingen av den mye omtalte operaen i Bjørvika.

– Det er mye det samme som i Oslo. Selv om dette blir en opera i «miniatyr», så har vi mange av de samme farene; sjøkanten og store byggehøyder. Fall og fallende gjenstander er de mest vanlige, alvorlige ulykkene ved en byggeplass. Alle som jobber mindre enn to meter fra kanten av kaaien, eller over vann, skal ha redningsvest på seg. Under byggingen av operaen hadde vi fem tilfeller av personer som falt i sjøen, men fordi alle var utstyrt med flytevest, kom de uskadd fra det, trekker Morgan Stigh fram.

Hva synes han om innsatsen til Holt Risa, både når det gjelder HMS og kvalitet?

– Det har vært en fryd å ha Holt Risa med Snorre Berget i spissen med på dette prosjektet. Holt Risa har tydeligvis et bra fokus på HMS. Den kvaliteten de står for i arbeidet er også veldig bra. Disse elementene henger jo sammen. Hvis den kvalitetsmessige utførelsen er på plass, så er også hensynet til HMS vanligvis ivarettatt, slår Morgan Stigh fast.

■ Det er fremdeles fire år igjen til åpningen av det kanskje mest prestisjefylte bygget i Stavanger siden domkirken, nemlig det nye konserthuset. Musikk kan det likevel høres fra tomta allerede, i alle fall i ørene for enkelte. For konsernsjef Astor Nyborg banker nemlig pelemaskinen til Holt Risa takten i et musikkstykke som han håper kan engasjere andre selskap i konsernet i løpet av byggeperioden.

– Det har en enorm verdi å være med på et prosjekt som dette. Det nye konserthuset er det mest prestisjefylte byggeprosjektet i Stavanger på svært lenge. Arbeidet som Holt Risa legger ned her har stor betydning for oss. Det ligger likevel i sakens natur at den jobben de gjør blir mindre synlig etter hvert som byggearbeidet går framover siden de jobber med fundamentering. Hvis AS Betong vinner anbudet på betongelementene, vil det være blant de mest synlige oppdragene i

hele konserthuset. Det ligger stor prestisje i en slik levering og det skal vi gjøre alt for å få til. AS Betong har vært med å plukke ut farger til elementene, men det er nok ennå ett år fram i tid før anbudet på elementene blir lyst ut, trekker Astor Nyborg fram.

Konsernsjefen fikk se de ansatte i Holt Risa i sving da han i slutten av januar var med på vernerunden ved byggeplassen.

– Jeg liker veldig godt det jeg har sett her i dag. Vernerunden er et av de viktigste tiltakene i HMS-arbeidet for den skaper det engasjementet som trengs til å holde byggeplassen ryddig, kom det fra konsernsjefen da han var ferdig med runden.

HMS og kvalitet

HMS-perspektivet er veldig høyt prioritert i byggearbeidet med det nye konserthuset langs Strandkaaien i Stavanger.

Mangfold

-Det som overrasket meg da jeg begynte her, var det store mangfoldet. Det jeg trodde var tømning av septiktanker og ubehagelig lukt, viste seg å være bare en liten del av det hele.

ALLE OPPDRAG: Sjøfører Thomas Austbø og daglig leder Børge Vatnemo tar seg av alle typer oppdrag.

■ – Ja, SJT er uten tvil mye mer enn det folk flest tenker seg, slår Børge Vatnemo (45) fast. Han er daglig leder ved selskapets hovedkontor på Nærbø, og har vært det i godt og vel et år. Da han kom, etter 24 år i oljebransjen hvor han blant annet jobbet med rensing av den

oljeholdige grusen som bores opp under oljeletingen i Nordsjøen, var det litt av hvert å rydde opp i.

– På grunn av sykdom var selskapet uten daglig leder en periode, og dermed ble de første månedene ganske krevende, men jeg lærte mye. Da vi etter hvert

fikk systematisert den daglige driften, var mye på plass, og i dag er den store utfordringen egentlig å administrere og vedlikeholde bilene. Vi har heldigvis en god vedlikeholdsavtale med verkstedet hos Risa AS, og Egil Høien og hans menn sørger for at alt fungerer slik det skal.

Og det er noen biler å holde styr på. I tillegg til hovedkontoret på Nærbø har SJT avdelinger både i Vennesla, Mandal, Flekkefjord og Egersund, og totalt sett snakker vi om rundt 34 biler av ulikt slag. Selskapet har flest tankbiler, men også kamerabiler, trykktestingsbiler og såkalte superslukere, og de ulike bilene illustrerer på mange måter de mangfoldige arbeidsdagene de rundt like mange SJT-ansatte har.

Mangfoldige oppdrag

Mens kanskje én av supersugerne blåser småstein metervis av gårde til en vanskelig tilgjengelig husgrunn eller suger opp restene etter en sementleveranse fra en supplybåt, kan én av kamerabilene avdekke brudd og lekkasjer i gamle avløpsrør. Og mens én av trykktestingsbilene sjekker at alt er som det skal i forbindelse med et nytt boligfelt, åpner én av de mange tankbilene tette rør eller tømmer en septiktank. For tradisjonell tømning av septiktanker utføres fremdeles, i stor skala og ofte i kommunal regi.

– Rundt 40% av oppdragene våre er innenfor kommunal sektor, men ikke bare knyttet til septiktømming, forklarer Vatnemo.

– For ikke lenge siden avdekket vi 9 alvorlige lekkasjer i rørsystemet som sørger for vann i Flekkefjord kommune. Dermed ble kapasiteten på vannforsyning doblet. Og nå skal vi gang med en omfattende mudring i Sandnes Havn. Mudderet suges opp og plasseres i en perforert tank slik at vannet renner ut.

ALLE DYREFOTO: Børge Vatnemo.

Deretter kjører vi restene til eget deponi. I tillegg har vi nettopp vunnet et større anbud knyttet til oppdrag for både Gjesdal og Klepp kommune og IVAR.

SJT har med andre ord nok å gjøre. Og det gjøres som vi forstår både det ene og det andre. Ja, nå skal selskapet til og med inn i gartnerbransjen. Vennesla-avdelingen er nemlig i gang med å produsere bark av fineste kvalitet, og om ikke lenge bruker sannsynligvis Bjørns hage og anlegg velluktende sørlandsbark for å pynte bedd og veirabatter i Rogaland. Det er i så fall ikke første gang at SJT samarbeider med halvsøstrene sine i Risa-konsernet. Når for eksempel Risa AS skal levere fra seg et flunkende nytt boligfelt, er det nettopp SJT som får ansvaret for å sjekke at alle rør er slik de skal være.

– Ja, det er store fordeler med å være en del av Risa- og SAR-konsernet. Ikke minst er det flott at konsernene hele tiden viser investeringsvilje. Det er for eksempel kjøpt inn hele fem nye biler det siste året, sammen med svært avansert kamerautstyr.

Mangfoldig leder

Selv er Vatnemo like mangfoldig som det selskapet han leder. Han vil ikke kalles for ornitolog, men driver med fugler i stor stil hjemme i den flotte hagen sin i Egersund. Her høres det umiskjennelige fuglelyder fra både påfugler, fasaner, dverghøns, duer, kanarifugler, undulater og til og med parakitter. Rundt 150 fugler har han ansvaret for, og i hagen finnes både bur og egne fuglehus, sammen med slyngplanter og fargerike blomster. Og som om ikke dette skulle være nok, har mannen også sans for biler. En topp renoverert MGB 1966-modell står nemlig og stråler i spesiallaget garasje. Den har det minst like godt som fuglene. Bilen brukes kun i oppholdsvær og på asfalt,

og i garasjen står den på parkettgulv.

Intervjuet er over og vi overlater Vatnemo til de mange oppgavene han og de mange kollegene hans har i hovedavdelingen på Bjorhaugslettå. Dermed er det bare å ta kontakt om det skulle dukke opp et tett rør eller to. Eller om det kanskje heller skulle være behov for en trykktest. Eller noe bark. Eller ...

Fakta:

SJT (Sandnes og Jæren Tankrenovasjon) ble etablert i 1967 og omsatte i 2008 for 50 millioner kroner. Tallet for 2009 ser ut til å bli 45 millioner. Nedgangen skyldes først og fremst den reduserte aktiviteten i entreprenørbransjen. SJT eies av Risa-konsernet (50%) og SAR (50%).

Kundefokus

■ Vi har i Risa Rock AS i løpet av vinteren blitt sertifisert innenfor kvalitetsstandarden 9001 og miljøstandarden 14001. Hvorfor? Svaret er ganske enkelt. Vi ønsker å tilnærme oss nåværende og fremtidige kunder på en strategisk og dokumentert måte. Ved å prioritere disse verktøyene, signaliserer vi at vi ønsker å være en seriøs aktør.

For kundens oppfatning er uansett vår viktigste referanse. Derfor er det helt avgjørende for oss å få gode tilbakemeldinger. Disse tilbakemeldingene er ikke alltid ærligst når de kommer som et resultat av et spørreskjema. Det er ofte det som settes igjen i møtetreferater og i muntlige og skriftlige tilbakemeldinger, sammen med det som blir sagt om oss hos naboer, massemedia, leverandører og andre impliserte som er de ærlige sporene.

For at kundene skal være fornøyd med oss, må det arbeides strukturt i hele organisasjonen. I tillegg må det være etablert en bedriftskultur som iva-

retar kundefokus. Det å møte en kundes behov og forventinger, kan være krevende. Vår erfaring er at det i startfasen av alle prosjekter er svært viktig å ha et oppstartsmøte hvor alles forventinger blir klargjort. Gjennom påfølgende evalueringsmøter kan så kursen korrigeres underveis.

Vi i Risa Rock er vant med å jobbe med kunder som setter pris på alternative tekniske løsninger. Dette fokuset på videreutvikling og nyskaping fører til relasjoner som skaper grobunn for et godt samarbeid. Et slikt samarbeid gir forståelse og respekt for alle de utfordringer som en opplever i prosjekter, og representerer et incitament for alle parter. Gjennom å involvere kunden i aktuelle problemstillinger og utfordringer på denne måten, bygges det opp respekt og tillit som gjør at forståelsen for endringer og konsekvenser av disse i prosjektet blir sett på som noe naturlig. Det er mye misforståelser og mistenksomhet knyttet til oss entreprenører. Dette er forståelig, det er ingen tvil om at noen få aktører med et dårlig rykte kan øde-

legge for en hel bransje. Derfor er det helt avgjørende at vi i alle prosjekter bygger opp tillit fra starten av.

Vi vet at i en hard, konkurranseutsatt bransje må vi skape oss konkurransefortrinn. Å være nyskapende og løsningsorientert vil være en fordel også på dette området. Ved hjelp av kreative løsninger allerede i tilbudsfasen ønsker vi å forbedre prosjektene, og underveis ønsker vi å holde trykket oppe, ikke minst med å kontinuerlig jobbe med kostnadsbesparende tiltak. Målet vårt er å skape merverdi for kunden og oss selv gjennom alle fasene i prosjektet.

I Risa Rock er vi ikke opptatt av å skryte av ting vi skal gjøre, heller ikke for mye av ting vi allerede har gjort. Vi har likevel ikke noe imot at kundene skryter av oss! For det er nå slik at evig eies kun et dårlig rykte!

God sommer!

Hans Olav Storkås

Egne maskiner på plass

Fra slutten av mars har Risa Rock AS drevet tilløpstunnelen til Jøssang kraftverk med egne maskiner. De splitter nye maskinene, en Atlas Copco borerigg og en laste- og bæremaskin, var da fremdeles uten en skramme.

■ Etter kun kort tids bruk er de ikke lenger like gule og fine i fargen. Det er ikke fritt for at det også er en og annen skramme i maskinene som jobber seg sakte, men sikkert videre innover i tilløpstunnelen. Verksmester Magnar Breimoen har ansvaret for at maskinene på anlegget fungerer.

– Det er ikke lenge de blir seende slik ut. Etter noen få dagers bruk ser de ikke så nye ut lenger, smiler verksmesteren.

Han har allerede bygget om bore-riggen slik den ble levert fra den svenske produsenten. Det har seg nemlig slik at i Sverige er det påbudt med tak over ladekorga, hvor de som plasserer sprengstoffet i «stuffen» blir heist opp.

– Det er ikke påbudt i Norge. Jeg skjønner ikke hvordan de greier å jobbe med tak over korga, så det har vi fjernet og endret litt på noen andre småting. Bortsett fra det, er disse maskinene de beste det går an å få tak i når det gjelder tunnelarbeid. Denne riggen er dessuten tilpasset arbeid med kraftverk siden den er lavere enn mange andre, kommer det fra verksmesteren.

God gjeng

Magnar Breimoen har oppsyn med en forholdsvis stor maskinpark under byggingen av Jøssang kraftverk. I tillegg til de to nye Atlas Copco-maskinene har han ansvaret for en vanlig servicehjul-laster og en innleid laste- og bæremaskin.

– Det er nok å holde styr på. I tillegg til maskinene, er det en veldig god gjeng som jobber på dette anlegget. Mange av oss har jobbet sammen før, og kommer rett fra utbyggingen i Sauda, forteller Magnar Breimoen, som har vært omkring på ulike kraftverkutbygginger i Norge gjennom snart 40 år.

«Gjengen» han refererer til utgjør 18 ansatte i Risa Rock, ni lastebilsjåfører fra Narum transport og til sammen

SLITTER NY: Verksmester Magnar Breimoen (t.v.) og bas for Mesta-laget ved Jøssang kraftverk, Anders Brattland, hadde ennå ikke tatt i bruk den nye riggen da dette bildet ble tatt i midten av mars.

TUNNELDRIFT: Metoden med å bruke lave maskiner og utfraktning av steinmasser på lastebiler har vist seg å fungere veldig bra.

LASTEMASKIN: Lastemaskinen og boreriggen som blir brukt ved Jøssang kraftverk må være lav for å komme inn i tilløpstunnelen, som er 18 m² i tverrsnitt.

fem innleide tunnelarbeidere fra Mesta og Skanska. To ansatte i Agder Marine frakter steinmassene på lekter inn til Scana Steel på Jørpeland. Dessuten er Lyses byggeledelse Johan Sandberg, Kjetil Vika og Einar Skarveland viktige innslag i miljøet. Et par mann fra AF Gruppen har hele veien vært engasjert

med sprutbetong i tunnelene. Risa AS har hatt inne et lag på tre personer til å sprengte ut kraftstasjonen fra maskinalnivå til sugerørsgrop og sugerørslukesjakt. Det samme laget skal også sprengte ut grøft i adkomsttunnelen. Nå er Byggekompaniet i sving med betongarbeid i turbinhallen.

«Sprenger» alle tidsskjema

Før sommeren hadde Risa Rock AS sprengt alle tidsskjemaer for Jøssang kraftverk bokstavelig talt i filler. Framdriftsplanen i prosjektet vil nå sannsynligvis bli endret slik at Lyse kan starte strømproduksjonen tidligere.

■ Etter ni måneders tunneldrift lå Risa Rock AS godt og vel to uker foran det opprinnelige tidsskjemaet, som tok sikte på oppstart av kraftproduksjon i Jøssang fra begynnelsen av november neste år. Selve fjellhallen, hvor kraftstasjonen nå er under konstruksjon, var ferdig utsprenget én måned før tiden. Den høye effektiviteten i prosjektet gjorde at ledelsen i Lyse i vår øynet en mulighet for en tidligere start av produksjonen.

– Vi vurderer nå å drive en lengre del av tunnelen enn først planlagt fra inn-taket ved Dalavatn og nedover i fjellet mot kraftstasjonen. Det betyr at vi kan drive med to «stuffer» samtidig, og etter alt å dømme, kunne sette vannet på én måned før. Det betyr mange millioner kroner i inntekter for Jørpeland Kraft AS, kan byggeleder for Lyse, Johan C. Sandberg, fortelle.

Han og de to assisterende byggelederne fra Lyse, Kjetil Vika og Einar Skarveland, er godt fornøyde med framdriften i prosjektet. Sandberg har drevet med kraftverksutbygging gjennom flere tiår og har vært med på en rekke utbygginger i Norge.

– Vi er kommet veldig godt i gang. Det har skjedd få uforutsette ting og det er et bra samarbeid mellom byggeledelsen og entreprenøren. Den løsningen som Risa Rock AS vant anbudet på, nemlig å drive en tilløpstunnel med et mindre tverrsnitt enn det som er vanlig, har vist seg å fungere etter planen. Tilløpstunnelen måtte være minst 16 m² i areal. Med hjulgående utstyr har tunneler av den aktuelle lengden de siste årene blitt drevet 26 m², men Risa Rock AS har komponert utstyr som gjør det mulig å redusere tverrsnittet til 18 m². I denne løsningen ligger det en betydelig kostnadsbesparelse i prosjektet, slår Johan C. Sandberg fast.

Fikk ny kontrakt

Når tunnelmannskapene tar sommerfe-

BYGGELEDELSE: De to assisterende byggelederne i Lyse Infra, Kjetil Vika (t.v.) og Einar Skarveland, inspisierer monteringen av røret som skal suge vannet ut av kraftstasjonen og inn i avløpstunnelen.

rie, gjenstår noe over tre kilometer av tilløpstunnelen, som totalt er 4,5 kilometer lang. Betongarbeidet i selve kraftstasjonen er godt i gang og de første ståldelene for maskineriet er på plass. Samtidig er det satt i gang anleggsvirksomhet på to nye steder i forbindelse med opprustingen av Jørpe-

landsvassdraget. Det ene er oppgradering av den snart 100 år gamle dammen ved Svortingsvatnet, mens det andre er byggingen av et nytt kraftverk i Jørpelandselva litt ovenfor Jørpeland sentrum. Dette kraftverket kalles Dalen I og skal erstatte det gamle Jørpeland II, som i 90 år har le-

SUGERØR: Sugerøret som skal frakte vannet ut i avløpstunnelen utvider seg og fungerer dermed som en flyvinge.

GODT SAMARBEID: Byggeledelsen, her representert ved Johan Sandberg (midten) og Kjetil Vika (t.v.), har et godt samarbeid med Risa Rock AS og Hans Olav Storkås.

FIREHJULING: Det siste tilskuddet i maskinparken til Risa Rock AS er en dieseldrevet firhjulring. Byggeledelsen i Lyse Infra får en tur med Hans Olav Storkås.

Jøssang kraftverk

Kraftstasjonen ligger om lag 500 meter inn i fjellet ved Jøssang langs Botnefjorden i Strand kommune.

Kraftverket blir bygget av Jørpeland Kraft AS, som eies to tredeler av Lyse Infra og én tredel av Scana Steel AS.

Prosjektet omfatter til sammen rundt seks kilometer med tunneler i tillegg til kraftstasjonstrafohall.

Jøssang kraftverk får en effekt på 34 MW og en produksjon på 85 GWh i året.

Nedslagsfeltet til kraftverket er på 73,7 km² og omfatter flere magasiner med samlet volum på 24 mill. m³.

Vannet som vil strøme gjennom kraftstasjonen får et fall på 290 meter.

Gjennom turbinen vil det strøme 13 m³/s, noe som tilsvarer det en kan kalle en liten elv.

Farten på vannet i de ytterste spaltene foran turbinen er over 250 km/t.

vert strøm til stålverket på Jørpeland. Risa Rock AS har fått oppdraget med å bygge ny stasjon ute i dagen, og i tillegg legge 1,6 kilometer ny rørgate. Dette er i seg selv en kontrakt på rundt 20 millioner kroner og kommer i tillegg til kontrakten om Jøssang kraftverk.

– Dette blir gjort for å kjøre produksjon på minstevannføringen som blir sluppet ut i Jørpelandselva. Hvis vi ikke hadde fått dette pålegget, ville vi ha kjørt ut alt vannet i Jøssang, sier assisterende byggeleder for Lyse, Kjetil Vika.

Han har 25 års erfaring fra drift av kraft-

stasjoner i Lyse og er med i byggeledelsen for å ha et spesielt fokus på driftsperioden etter byggingen. Den andre assisterende byggelederen, Einar Skarveland, kommer direkte fra Sauda-utbyggingen for å delta i byggingen av Jøssang kraftverk med sin byggtekniske kompetanse.

Åpenhet og ærlighet

■ Åpenhet og ærlighet er en av våre grunnverdier. I samspillet mellom kunden, ansatte og bedriften er disse egenskapene helt avgjørende for å skape et godt samarbeid og et godt arbeidsmiljø. For oss som bedrift er de en forutsetning for den kvaliteten vi legger vekt på å levere. Uten dette åpne og ærlige samspillet er det vanskelig å videreutvikle seg og bli enda bedre.

2009 har som for de fleste andre vært et litt annerledes år. Vi merker at det sterke trykket vi hadde gjennom hele fjoråret, er borte, og vi er i ferd med å lande på et normalår igjen, tilsvarende det vi hadde i 2006.

De utfordrende tidene har slått ut forskjellig på de ulike produktene vi leverer. Peleproduksjonen er der vi har hatt størst nedgang. Dette skyldes delvis

at vi har hatt et stort varelager. Gledelig er det at interessen for Recon lømur har tatt seg veldig godt opp. I dag støper vi blokker to ganger om dagen for å dekke etterspørselen. Deltablokk til trafikkisikring har også hatt en fin utvikling. Dette bekrefter at det er enormt viktig med produktutvikling som kan gi oss den bredden vi trenger for å møte skiftende tider. Kreativiteten blomstrer forresten bare videre. Nytt av året er sittebenk i betong og tre med muligheter for innstøping av firmalogo. I tillegg har vi også utviklet en betongstøpt bade-stamp. Denne produktutviklingsprosessen gir oss stadig nye idéer og er virkelig en inspirerende avveksling i arbeidsdagen.

Bubbledeck-leveranser har det så langt blitt lite av dette året, men nå blir det full fart ut året. Her vil jeg spesielt nevne leveransen til Comfort Hotel på

Løkkeveien i Stavanger, hvor vi skal levere både bubbledeck, plattendeck og bubblevegg. Selv om produktspekteret vårt altså blir stadig bredere, er det likevel produksjon og leveranser av kvalitetsbetong til ulike anlegg som fortsatt er kjerneområdet vårt, og det vil det være i all overskuelig framtid.

Etter innkjøringsfasen er nå GPS-systemet på plass og gir oss den flyten i transporten vi var ute etter. Jernbinderroboten, som binder jern til peleproduksjonen, har også gitt oss god uttelling gjennom enda mer effektiv produksjon. Effektivisering, kompetanse og kreativitet gir oss muligheten til å gi våre kunder kvalitetsprodukter. Åpenhet og ærlighet gjør at vi også kan ha det trivelig sammen.

God sommer.

Tor Magne Kvía

Oppdrag Grand Prix

Onsdag 27. mai. Morgen. En av Jærbetong AS sine betongbiler fylles med betong på Njølstad, rett utenfor Nærbø sentrum. En annen er på vei nordover, og har akkurat passert kjøpesenteret Kvadrat. En tredje er allerede på byggeplassen og leverer betong. Alle bilene er involvert i betongleveransen til den flotte flerbrukshallen som er under bygging på Sørmarka, rett sør for Stavanger.

■ Hallen er den første av sitt slag i Norge, og det spesielle er at den kan tilby et svært omfattende aktivitetstilbud. Her blir det blant annet plass til både lengdeløp, curling, ishockey, kunstløp og klatring. Arealet er på over 15 000 m², og prisen på rundt 290 millioner kroner. All betongen, rundt 4 000 m³, leveres av Jærbetong AS.

Hallen kan også brukes til ulike konsertarrangement, Grand Prix 2010 for eksempel. Den er allerede lansert som et aktuelt alternativ av en offensiv Stavanger-ordfører Sevland. Alle er likevel ikke klar over de store planene, heller ikke Jærbetongs betongbilsjåfør Simon Horvei.

– Nei, det kjenner jeg ikke til, er reaksjonen på opplysningen. – Men det hadde vært store greier det. Og hva med selve den storslåtte Grand Prix-konkurransen? – Jeg følger lite med, sier en smilende Horvei, men det er ikke til å unngå å få det med seg. Fairytale med Alexander Rybak er jeg forresten passe lei av allerede.

Gaute Herredsvela, bas hos Jærentreprenør AS, er mer positiv. Ja, kanskje han til og med kan kalles entusiast. Han og kona satt i alle fall spikret under sendingen fra Russland og kan godt tenke seg neste års utgave i Stavanger. Likevel mener han at det mest sannsynlige er at arrangementet ender opp i Oslo. – Vi fikk forresten ”12 rette”, sier han. – Jeg og kona tippet Norge på første og Island på andre, så Grand Prix er noe vi har greie på.

Helt hundre

Jærentreprenør AS, betong- og totalentreprenørselskapet med 75 ansatte og med base på Varhaug, er hovedentreprenøren for betongarbeidene i hallen. Jærbetong er underentreprenør, og leverer altså all betongen. Slik er det alltid når Jærentreprenør trenger betong.

PUMPEBIL: Betongen til garderobeanlegget leveres rett i forskallingen ved hjelp av pumpebil.

GRAND PRIX-BETRAKTNINGER: Pumpebilsjåfør Alf Marlon Bø (43), betongbilsjåfør Simon Horvei (23) og Jærentreprenørs Grand Prix-ekspert Gaute Herredsvela (56).

– Ja, vi har hatt et nært samarbeid i alle år, opplyser Herredsvela. – Og samarbeidet er helt hundre. Betongen holder høy kvalitet og blir levert når den skal. Ikke minst er tonen god. Vi har det alltid kjekt når vi samarbeider med Jærbetong, slår han fast.

Onsdag 27. mai. Tidlig ettermiddag.

NRK Radio melder at kommende års Grand Prix-arrangement legges til Oslo-området. Det er visstnok bare der en har kapasitet til å gjennomføre gigantarrangementet. Jærentreprenørs Grand Prix-ekspert fikk altså rett igjen. Ta eventuelt kontakt om du allerede nå er nysgjerrig på de ulike landenes plassering i 2010.

FORNØYD LEGOGJENG PÅ FORUS: Fra venstre: Jan Rune Johansen (formann), Gediminas Šimkūnas (lømann), Arvid Tjosavik (lømann), Rune Løvik (gravemaskinfører), alle fra Vassbakk & Stol, sammen med Ove Scheie fra Jærbetong.

Lego

– Dette går akkurat like lett som Ove sa. Jan Rune Johansen, formann hos Vassbakk & Stol, entreprenørselskapet med hovedkontor i Kopervik, er fornøyd. Svært fornøyd. Og den Ove han sikter til er selvsagt Ove Scheie, salgs- og markedsansvarlig i Jærbetong AS.

■ – Ja, det går som smurt. Vi legger på plass 50m² eller rundt 100 blokker hver dag, og det er nesten som å bygge med legoklosser. Det er første gang vi prøver dette produktet, og det blir garantert ikke den siste.

Det er ikke bare Johansen som er fornøyd med Jærbetongs løsteiner. Arvid

Tjosavik har vært i bransjen i femten år, de siste 9 av dem i Vassbakk & Stol, og har tidligere først og fremst laget støtte- og prydmurer av ekte naturstein.

– Det er like fint dette, mener Tjosavik, og i tillegg er det mye mer solid. Her er det ingen steiner som sklir ut, og så er de så enkle å legge. Han smiler.

– Nå har jeg egentlig fått det slik jeg alltid har drømt om. Her er det bare å plassere den ene blokken oppå den neste, uten de vanlige problemene med å finne akkurat den rette steinen. Og så ser det jo svært flott ut, nesten som om vi skulle være midt i selveste Roma.

Men vi er altså på Forus, på det nye

anlegget til Amdal Container Utleie AS. Administrerende direktør i selskapet, Magne Amdal, bare fortsetter skrytet som kommer fra formannen og steinleggeren fra entreprenøren Vassbakk & Stol.

Optimal arealutnyttelse

– Ja, jeg er imponert, slår Amdal fast, både over hvor raskt blokkene kommer på plass og det utseendemessige. Hovedgrunnen til at vi valgte denne løsningen er nok likevel at ReCon-blokkene til Jærbetong gjør at vi sparer svært mye grunnareal. Med de høye tomteprisene her på Forus er jo ikke det helt uinteressant. En støttemur i naturstein krever

en helling som tar uforholdsmessig mye av arealet. Med disse blokkene er dette arealtapet så å si eliminert.

Og samarbeidet med Jærbetong? Har det vært problemer underveis? Amdal ser opp, nesten litt overrasket over spørsmålet. – Det har gått helt av seg selv, som på skinner, smiler han. Ordren fra Amdal er den største Jærbetong har levert til nå. Mens de omfattende arbeidene i Nye Loen på Nærbø besto av rundt 250-300 m² med blokker, dreier det seg nå om over det dobbelte. – Ja, vi leverer nok rundt 700 m² til dette anlegget. Vi har faktisk jobbet med to skift for i det hele tatt å kunne levere. Men vi gleder oss selvsagt sammen med både entreprenør og utbygger. Er de fornøyd, er vi ikke mindre fornøyd. Det har vært en fornøyelse å samarbeide både med Vassbakk & Stol og Amdal, smiler Scheie.

Jeg setter sammen

Skulle noen være i tvil, er altså de like flotte som stødige ReCon-blokkene til Jærbetong kommet for å bli. Og prisen? – Som naturstein, opplyser Scheie, men det er mye å spare på at de er så raske å få på plass. I tillegg har de enda en fordel framfor alternative og mer tradisjonelle løsninger; de kan heises på plass overalt, selv på svært trange områder.

Lego er latin og blir ofte oversatt med ”jeg setter sammen”. På Forus er det Jærbetongs ReConblokker som settes sammen. I tillegg bygges et fellesskap mellom en fornøyd leverandør og en like fornøyd entreprenør og byggherre.

LEGOKLOSSER

GODT SAMARBEID: Ove Scheie, Jærbetong AS (t.v.), sammen med Magne Amdal, Amdal Container Utleie AS.

Flintstoneland

Gigantus. Snackspaprika. Landets største gartneri. Miljøgartneriet AS i Kviamarka på Nærbø har skapt store avisoverskrifter allerede, lenge før drivhuset er reist og produksjonen er i gang. Det er ikke så rart. Et enormt bygg på 77.000 m² er en attraksjon i seg selv. I tillegg skal det produseres lekker søtpaprika, og det for første gang i Norge.

Gode kompiser: Bob Dekker, Holland, og Arvydas Bajercius, Jærbetong.

■ Både bygget og selve produksjonen bryter altså grenser, og for å takle de bygningmessige utfordringene, er det hentet inn spesialkompetanse fra Holland. Det sier seg kanskje selv. Hollenderne kan bygge drivhus. Ja, til og med gigantene på Kviamarka blir liten i forhold til de største husene på kontinentet, hvor drivhus på 100 dekar, eller 100.000 m², ikke er en uvanlig størrelse.

Det er det tradisjonsrike selskapet Kubo Tuinbouwprojecten (Kubo Drivhusprosjekter) som er hovedentreprenør for nybygget, og selskapet har leid inn flere hollandske underentreprenører for å ta seg av jobben. Ett av dem er familie- og tomannsfirmaet Dekker Kasfundatie fra Delft. Både far Cock Dekker og sønnen Bob har vært med på det meste innen bransjen. Før turen gikk til

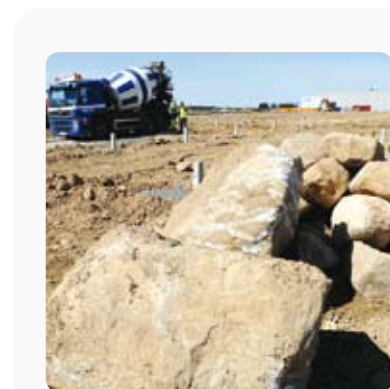
Norge og Jæren, bygget de for eksempel drivhus i England, og før det igjen har de har satt spor etter seg både i Mexico og Korea, ja, i hele verden.

Jabbadabbadoo

De to Dekker-karene trodde de skulle bli på Jæren i halvannen til to uker. Nå har det gått nesten fire. De ler. – Vi har kommet til Flintstoneland, sier de og rister på hodet. – Når vi står opp om morgenen sier vi bare jabbadabbadoo til hverandre. For hollenderne har fått visse problemer. I hollandsk matjord settes de mange fundamentene som skal bære drivhussøylene på plass i en håndvending. I jærsk morenejord er det ikke fullt så enkelt, selv om en kan skilte med omfattende internasjonal erfaring. Det viste seg raskt at de opprinnelige

planene måtte endres. På grunn av den steinrike jorda kan en ikke bare uten videre bore seg ned på tradisjonell måte og sette fundamentet på plass. Nei, her må det gravemaskin og steinrydding til, og etterpå må hullet fylles med betong for å gi fundamentet skikkelig støtte.

Og det er her Risa-konsernet kommer inn. Erfarne gravemaskinførere i Risa AS har sørget for hullene, mens Jærbetong AS har levert betong. Mye betong. Totalt nærmer tallet seg hele 4000 m³, men da er også betongen til murer, veier og kontordelen tatt med. Bilene fra Jærbetong har nærmest gått i skytteltrafikk mellom Njølstad og Kviamarka. Det tette samarbeidet har vært krevende. Hollenderne har jobbet til langt ut over ettermiddagene slik at det har blitt lange dager både for drivhus-

Jærbetong leverer varene i Flintstoneland.

Cato Kvía, Jærbetong, tapper betongen i Dekkers spesialkonstruerte betongvogn.

Fundamentene settes på plass.

Cock Dekker sjekker at alt er i riktig posisjon.

Godt utført arbeid. Teknisk sjef Bekkeheien, anleggsleder Ap van der Helm og Bob Dekker.

byggerne og betongbilsjåførene. I tillegg har en ikke kommet særlig langt med verken hollandsk eller klingende jærdialekt.

– Selv om det går på engelsk, har både kommunikasjonen og kontakten med karene fra Jærbetong vært god helt fra starten av og bare blitt bedre og bedre etter hvert, slår Bob fast. – Det samme gjelder betongleveransene. Det har vært litt ventetid et par ganger, ellers har betongbilene vært på plass når vi har hatt behov for dem.

– Ja, dette har nok vært en utfordring for Jærbetong, supplerer Tom-Arild Bekkeheien, teknisk leder og deleier i Miljøgarneriet AS. – På grunn av de store mengdene har det virkelig blitt noen billass. Men både sjåførene og alle de andre i Jærbetong har gjort sitt for

å komme i mål. En fredag ettermiddag klokka 17.00 fikk vi for eksempel litt uventet behov for 70 m³. Da stilte ingen ringere enn adm. dir. Tor Magne Kvía opp og blandet betongen selv. Det sier vel det aller meste, konkluderer Bekkeheien.

Godt miljø

Vi tar oss en tur mellom de mange fundamentene som allerede er satt ned i jorda. Alt i alt skal nærmere 3500 være på plass når reisingen av selve bygget starter i begynnelsen av juni. Det blir litt av et bygg. Under det mellom 7,5 og 8 meter høye glasstaket skal rundt 70-80 ansatte i tillegg til snackspaprikaen årlig produsere rundt 2500 tonn tomater. Og det hele skal gjøres på en spesielt miljøvennlig måte. Spillvarme fra det nye Ti-

ne-meieriet på nabotomta skal sørge for å holde temperaturen oppe. Og CO2-utslippet fra samme meieri skal brukes til gjødsel. – Ja, det er jo derfor vi heter Miljøgartneriet AS, sier Tom-Arild Bekkeheien.

Teknisk sjef Bekkeheien ser ut til å ha full kontroll. Både på de hyggelige hollenderne, gravemaskinene fra Risa AS og den omfattende betongleveransen fra Jærbetong. I lys av den gode tonen mellom nordmenn, hollendere og andre involverte kan det se ut som om det ikke bare er det ytre miljøet som kommer til å bli spesielt godt i forbindelse med det gigantiske glasshuset på Kviamarka.

Linker:
www.dekkerkasfundatie.nl
www.kubo.nl

Kvalitet

■ Dersom vi mener det har vært mye press de siste 5 årene, så kan jeg love at det vi skal gjennom nå blir mye tøffere. Det er nå i dårlige tider vi får se om ledelse og ansatte er like gode som i gode tider. Vår suksess er avhengig av vilje til endring. Vi må lære av de tingene vi har lagt bak oss og se fremover på hva vi skal gjennom. Vi startet forbedelsene til et strammere marked allerede sommeren 2008, og er godt i gang med endringstiltak for å kunne tilpasse oss markedet. Vi skal ha god kvalitet på de tiltakene vi setter i gang og 100 % lojalitet til beslutningene som blir tatt.

Vi har satt fokus på at vi er ett team og ett lag uten grenser. Alle "steingardene" vi har bygget opp over tid, er nå tatt bort. Det er viktig at vi alle arbeider for Risa AS, og at vi bruker ressursene der det er mest optimalt for bedriften. Vi skal alltid ha fokus på det som er best for Risa totalt sett og ikke fokusere på det som er best for den enkelte. Spesielt det med å organisere veivedlikehold og anlegg til ett team, tror jeg vi kan hente mye synergi av. Vi må innrømme at lærekurven på vei har vært bratt og kostet mye penger, og det gjenspeiler seg også i regnskapstallene for 2008.

Kvalitetskampanjen er i gang. Når arbeid utføres, skal jobben bare gjøres én gang, og vi måler avvikskostnadene månedlig. At vi nå i disse kvalitetstider blir ISO-sertifisert, er bare helt fantas-

tisk. Vi valgte å markere dette både ute på anleggene og inne på kontoret med utdeling av 480 sertifikat og is. Dette er noe jeg er meget stolt av. En stor takk til alle involverte! Med dette viser vi at vi igjen setter standarden for graveentreprenørene i Norge da vi er en av de første graveentreprenørene i landet som har ISO 9001-sertifisering. Nå gjelder det å implementere dette i alle ledd og å etterleve det vi har sagt.

HMS-arbeidet i Risa har fått et kjempeløft med H-tall (arbeidsskader med sykefravær) som går ned. Det virker som alle ansatte ser viktigheten av å ha fokus på HMS daglig. Det er gildt å registrere at andre i bransjen også setter trykket på HMS-arbeid. Dette er positivt. Vi har lenge forventet at de krav som stilles innenfor olje og gass, ville bli gjeldende for bygg- og anleggsbransjen, og derfor er jeg meget glad vi knyttet til oss denne kompetansen i konsernet.

Omdømme er viktig og da må alle være gode ambassadører for de målene vi har satt oss og ta godt vare på arbeidsplassen. Det har aldri vært så viktig som nå å ta i et tak ekstra. Jeg er stolt av alle ansatte, både ledergruppen, administrasjonen, og ikke minst dere som er ute i "kjeledressen" hver dag. Noe av det gildeste jeg liker å se er folk i Risa-klær. Da blir jeg kjempestolt. Vi har en av Norges beste maskinparker og trenger sannsynligvis ikke investere noe de neste 2 årene. Ta godt vare på alt utstyret slik at vi slipper unødvendig reparasjoner.

2009 blir et år som skal gi oss et stort løft på kvalitet, og vi skal kjøre hardt på å få ned kostnadene. Sammen skal vi få dette til! Er vi best på kost og drift, ja, da kan vi plukke alle jobbene der ute. Vi ser at det er noe overkapasitet i Rogaland, og derfor ønsker vi å justere farten noe ned. Vi skal i størst mulig grad unngå innleide maskiner, lastebiler og folk for dermed å sikre at vi har jobb til alle egne ansatte. Det har aldri vært enkelt å spå, men slik det er nå, er det enda vanskeligere. På kort sikt er vi likevel komfortable, og det ser ut som at vi plukker vår markedsandel av det som er ute til prising. Det blir nok en utfordrende høst, men vi mener altså vi har gjort nødvendige tiltak for å stå bedre rustet.

Ønsker alle ansatte en god sommer! Ta en velfortjent ferie og bruk kvalitetstid sammen med familie og venner. Så møtes vi til nye oppgaver etter ferien!

Bjørn Risa

Hovedtillitsvalgt

■ Hei, alle Risa-venner!

Som dere sikkert har lagt merke til, har det ikke vært noen kommentar fra hovedtillitsmannen i de siste utgavene av Rongaren. Nå er vi derimot tilbake! Mye har skjedd siden sist. Først og fremst vil jeg benytte anledningen til å takke vår forrige hovedtillitsmann, Odd Magne Erga, for hans innsats i flere år i denne jobben. Jeg vil også takke de tillitsvalgte som har gått av og ønske nye med på laget velkommen. Foruten meg, så består tillitsmannsapparatet i dag av Bjørn Edland, Einar Solli, Idar Knutsen, Freddy Eriksen, Torben Vold, Stig Nerland, Evert Haugom, Jan Emil Reinertsen, Roger Dale og Tor Ole Solberg.

Vi har lagt en travel vår bak oss, med ISO-sertifisering og oppstart av kva-

litetskampanjen Kvalitet 24:7. Det er viktig at vi tar inn over oss at en slik sertifisering forplikter til å levere kvalitet første gang. Før vi tar sommerferie er det et uttalt mål at vi skal være ferdige med lønnsforhandlingene. I den forbindelse er det vel lov å si at vi må tenke på de som er permitterte på grunn av at administrasjonen var for stor og kostnadskreven i den nye markedssituasjonen. Med slike tanker i hodet er det godt å se at vi er godt i gang med store prosjekt, som E 39 på Stangeland, Tjensvollkrysset, ny parsell av riksvei 505 ved Time kyrkje, Gjesdal Næringspark og Tine Meieriet for å nevne noen. Vi hører også at det er spennende ting å ta tak i for anbudsavdelingen, så da er det vel på sin plass å be alle om å nyte ferien og lade batteriene godt. Ta vare

på familie og venner! Da kan vi alle være kanonklar til å ta fatt på arbeidsoppgavene etter ferien.

Til slutt vil jeg bare komme med en anmodning til alle om å ta godt vare på utstyret, fra spade til store maskiner og biler. Husk også at «Connecten» må behandles med respekt og verdighet slik at disse framstår som de flotte reklameplakatene som de skulle være i utgangspunktet!

Ha en fin sommer!

Med vennlig hilsen
hovedtillitsmann
Bent Ove Barka

Møt frieren Snorre!

Frieren Snorre.

Heiagjengen.

Snorre klar for det store spørsmålet.

Helene som blir overrasket på jobb.

Årets brudepar 2009

SPRENGER I VEI: (F.v.) Anleggsleder Vidar Tøtlandsmo, avdelingsleder i Risa AS i Nord-Rogaland Gunnar Stange og sprengningsbas Gunnar Fosen er i gang med ny parsell av riksvei 47 i Haugesund.

■ Tidligere i vår fikk avdelingsleder for Risa AS i Nord-Rogaland, Gunnar Stange, bekreftelsen om at Statens vegvesen ville gå i gang med oppgraderingen av riksvei 47 før sommeren. Etter noen få oppstartsproblemer, var veiarbeidet i full gang fra slutten av mai.

– Dette er den største enkeltkontrakten vi har påtatt oss noen gang. Kontrakten på 45 millioner kroner, pluss moms, gjør at det vil bli et høyt trykk i avdelingen i Nord-Rogaland det neste året, smiler Gunnar Stange.

Veiparsellen skal være ferdig til overlevering 1. juli 2010. Innen den tid skal anleggsleder Vidar Tøtlandsmo og anleggsarbeiderne ha sprengt ut 16.000 kubikk med fjell, flyttet 30.000 kubikk med løsmasser og kjørt inn et ennå ukjent antall kubikk med pukk og grus. Fra Risa AS kommer det til å være rundt åtte ansatte på anlegget.

Sprenger tidligere rekorder

Risa AS i Nord-Rogaland sprenger tidligere kontraktsrekorder med oppdraget om å bygge ny parsell av riksvei 47 i Haugesund. Jobben for Statens vegvesen skal dessuten utføres på rekordfart.

– Den største utfordringen med denne jobben er tidspresset. Anlegget skal være ferdigstilt på 13 måneder. Innen der kommer det én måned med ferie, så vi har ikke mer tid enn vi trenger, slår Gunnar Stange fast.

Sju-åtte underleverandører

Da er det bra at arbeidet allerede er godt i gang. Mannskapet i boreriggen har boret flere hundre hull i fjellet og sprengningsbas Gunnar Fosen smalt av den første salven i prosjektet 3. juni. Strek-

ningen blir i sin helhet flyttet vestover i forhold til den gamle veitraséen. Ikke mindre enn åtte hus må rives for å gi plass til veiutbedringen.

– Strekningen utgjør 700 meter av riksvei 47. Om det blir tre eller fire felt er faktisk ikke avgjort ennå. Dette er en svært trafikkert strekning. Denne oppgraderingen vil redusere problemene med kø inn og ut av Haugesund veldig mye, mener anleggsleder Vidar Tøtlandsmo.

Strekningen omfatter bygging av tre

rundkjøringer og tre underganger. I tillegg skal det graves eller sprenges 1.700 meter med grøfter.

– Det blir nødvendig med sju-åtte underleverandører i prosjektet. Dette omfatter betongarbeid, prefabrikkerte betongelementer, støyskjerming og fundamentering for dette, asfaltlegging og grøntanlegg. Flere av disse anbudene vil kunne komme andre av selskapene i Risa-konsernet til gode, trekker Gunnar Stange fram.

Opparbeider 30 nye tomter

De siste årene har det vært vanskelig å få tak i tomter i nærheten av Haugesund sentrum. I løpet av høsten har Risa AS opparbeidet rundt 30 nye tomter på Høgastøl for Haugesund kommune.

■ Risa AS i Nord-Rogaland har opparbeidet alle byggefelt for Haugesund kommune de siste fem årene. Nå er avdelingen i gang igjen med et felt for kommunen, denne gangen i sentrumsnære Høgastøl som har ligget klar for utbygging lenge.

– Det var tre entreprenører som leverte inn anbud. Vi fikk jobben til tross for at vi leverte det dyreste anbudet. Det var en vurdering av både tid og kvalitet som gjorde at vi fikk oppdraget, sier avdelingsleder i Nord-Rogaland, Gunnar Stange.

Arbeidet med å «skrelle» av løsmassene på toppen og å bore det som skal sprenges ut, begynte i slutten av mai. I løpet av høsten skal hele feltet være klart. Feltet ligger vestvendt i et ulendt utmarksområde, like nord for bebyggelsen i nærheten av Haugesund sentrum.

– Vi skal opparbeide vei og tomter på feltet. Mye av utfordringen ligger i at

sprengningsarbeidet må utføres på en slik måte at vi ikke sprenger hull i en kloakktunnel som går like under feltet, kommenterer anleggsleder Vidar Tøtlandsmo.

Kontraktsverdien på anlegget er 13 milliarder kroner uten moms.

NYE TOMTER: Maskinfører Roger Dale (t.v.) og anleggsleder Vidar Tøtlandsmo studerer kartet over det nye byggefeltet på Høgastøl.

GRAVING OG SPRENGING: Arbeidet med å opparbeide det nye byggefeltet på Høgastøl består av fjerning av løsmasser ned til fjell og sprengning.

På jobb i grøfta

Oddbjørn Varhaug og Matthias Schuldt er blant de ansatte i Risa AS som sørget for at boligene i Frøerveien på Hana fikk nye hovedledninger for vann og avløp denne vinteren og våren.

■ Et lag på fem til seks mann fra Risa AS var siden i fjor høst og fram til i vår involvert i arbeidet med å fornye rørledningene i Frøerveien på Hana i Sandnes. For å utføre jobben har det til enhver tid vært nødvendig med to gravemaskiner, en lastebil og en traktor.

– Det er en omfattende og komplisert jobb. Før vi i det hele tatt kan begynne å grave er det en masse forarbeid. Alt dette er nøye beskrevet i de kommunaltekniske prosedyrene, forklarer formann hos Risa AS, Kenneth Ræge.

Når arbeidet begynner, blir et stykke på rundt 50 meter av veien stengt for all ferdsel. Dette medfører et omstendelig varslingsapparat til berørte grunneiere, AMK-sentral, politi og brannvesen. Omkjøringen skal skiltes og de berørte partene varsles etter hvert som veien blir åpnet og nye veier stengt.

– Vi vet aldri helt hva vi støter på når vi begynner å grave. Det kan være en rekke ulike ledninger som ligger i grunnen. De siste årene er det lagt ned svært mange fiberoptiske kabler her i distriktet. Hvis vi

er for brå med gravemaskinen, kan fort et par tusen husstander miste fjernsyns- og internetttilkoblingen. Da blir vi ikke så populære, kommer det fra formannen.

Menneske og maskin

Mens et arbeidslag jobber med å grave opp og koble på nye ledninger, kommer et nytt lag bak og fyller igjen med masser slik at veien er klar for asfaltering så fort som mulig. Det varierer hvor dypt en må grave for å komme til de gamle ledningene. Jo dypere grøften er, jo mer komplisert er arbeidet, både for de som jobber nedi grøfta og de som opererer fra overflaten.

– I dette prosjektet har grøftene vært fem meter dype på det meste. Da må vi sette opp grøftekasser for å forhindre at veggene i grøfta raser ut over de som jobber nedi grøfta, presiserer formann Kenneth Ræge.

Håndmennene Oddbjørn Varhaug og Matthias Schuldt ser ikke ut til å bekymre seg så mye over farene som er forbundet med å jobbe nedi grøfta. De vet at

HÅNDMENN: Selv med all verdens teknisk utstyr tilgjengelig, er fremdeles de tradisjonelle redskapene grafse og spade på plass når Matthias Schuldt (t.v.) og Oddbjørn Varhaug jobber i grøfta.

gravemaskinfører Ola Ødemotland kan føre skuffelen nesten på millimeteren. Selv den største presisjon bak spakene kan likevel ikke erstatte håndmenneskets innsats.

– Vi må både grave og grafse vekk en del jord og stein som ligger tett inntil de ledningene vi skal ta vare på. Dessuten må vi hele veien dirigere føreren av gravemaskinen underveis. Ofte jobber vi under et sterkt tidspress for å bli ferdige innen en frist for at veien skal bli farbar igjen, forteller Oddbjørn Varhaug.

Vaksinert mot smittefare

Oddbjørn Varhaug har jobbet i Risa

PRESISJON: Håndmennene dirigerer arbeidet for gravemaskinføreren.

AS i fire år og trives godt nede i grøfta sammen med tyskeren Matthias Schuldt. Sistnevnte drev tidligere sitt eget entreprenørfirma i hjemlandet og har vært innleid hos Risa AS i over ett år nå.

– Alle vi som jobber nedi grøftene er vaksinerte mot smittefaren fra kloakken. I noen tilfeller fører vi kloakken forbi oss og ned i neste kumme ved hjelp av en slange, opplyser Oddbjørn Varhaug.

Det er håndmennene som kobler sammen rørene under bakken. Dette er et krevende rørleggerarbeid. En del av de som jobber med dette, er da også rørleggere.

– Det skal være fall hele veien, men ikke for mye. Da risikerer du at rørene tetter seg. Når vi kobler sammen gamle og nye ledninger, er det ofte mange

kreative løsninger som må til. De eksisterende ledningene kolliderer kanskje med de nye rundt kummene. Når det skal ned tre kummer, én for overflatevann, én for kloakk og én for drikkevann der det tidligere bare var to, er det mange rør som skal på plass, trekker Oddbjørn Varhaug fram.

Selv om det er trangt om plassen, synes de to håndmennene at det er hyggelig å jobbe i grøfta.

– Vi har en god tone oss i mellom. Det er viktig, nikker de to.

BAK SPAKENE: Ola Ødemotland styrer skuffelen på gravemaskinen med stor presisjon.

Kvalitet i felten

Når Risa AS skal skru opp kvaliteten enda noen hakk med kampanjen Kvalitet 24:7, foregår all undervisning ute i felten. Norodd Reime, med en allsidig bakgrunn innen entreprenørfaget, står for undervisningen.

I FELTEN: Norodd Reime er innleid av HMS- og kvalitetsjef i Risa AS, Guro Fykse, for å være med å gjøre de ansatte enda mer kvalitetsbevisst i arbeidet.

■ Startskuddet for kampanjen Kvalitet 24:7 smalt onsdag 22. april i Rongaren på Nærbø. HMS- og kvalitetsjef i Risa AS, Guro Fykse, lanserte da kampanjen foran ledere på alle nivå i organisasjonen. Dagen etterpå sparket hun dessuten i gang kampanjen i Haugesund og på Tonstad.

– Under disse presentasjonene viste vi programmet for kvalitetskampanjen med bilder fra alle avdelingene i bedrif-

ten. Dette gjorde vi for å understreke at kampanjen gjelder alle som jobber i Risa AS. Hovedfokus for kampanjen er likevel driften av anleggene ute. Derfor skal all undervisning foregå på anleggene, forteller Guro Fykse.

Det er Norodd Reime som skal stå for den praktiske undervisningen med de ansatte. Han er innleid for å gjennomføre kampanjen i organisasjonen. Norodd Reime begynte som maskinfører og tok

etter hvert fagbrev som det. Siden tok han teknisk fagskole og ingeniørutdanning og har jobbet som anleggsleder i Vassbakk & Stol. I Risa-konsernet har han sju års erfaring som produksjonssjef i Jærbetong AS og jobber dessuten med HMS og kvalitet i Holt Risa AS. Første undervisningsdag var torsdag 7. mai i HMS-brakka ved anlegget med å opparbeide det nye byggefeltet på Kvåle.

KVALITET
24:7

Fem hovedområder

15 ansatte, alle som er engasjert på anleggene på Kvåle og ved riksvei 505, var med på undervisningen. Det er et viktig poeng at all undervisning i denne kampanjen skal skje i arbeidstiden og ikke på ettermiddagen når folk er slitne og mindre mottakelige for teoretisk stoff.

– Dette er jo litt nytt for meg også, men jeg tror dette må være veien å gå. Siden dette handler om kvaliteten på det arbeidet som blir gjort ute, må vi ut og treffe de ansatte der det skjer. Dette blir en videreføring av den kompetansehevingen i Risa AS som Risa-skolen har gjort tidligere, framholder Norodd Reime.

I samarbeid med anleggsledere, formenn og utvalgte ressurspersoner i bedriften har prosjektledelsen i Kvalitet 24:7 delt inn fokuset mot produksjonen i fem hovedområder.

– Disse er: Planlegging, tegning og tegningsforståelse, stikning og nivellering, legging av rør og kabler og massehåndtering og komprimering. Planlegging ligger inn under alle de andre hovedområdene. Vi kommer til å ta for oss de fire andre emnene i bestemte tidsrom utover året, forklarer Guro Fykse.

Vil ha målbare resultater

Programmet begynte med tegning og tegningsforståelse i april og tar dessuten opp stikning og nivellering før sommeren. Til høsten er det legging av kabler og rør og massehåndtering samt komprimering som står på timeplanen.

TREFFES UTE: HMS- og kvalitetsjef i Risa AS, Guro Fykse, har fått med seg Norodd Reime for å drive med undervisning av anleggskarene ute i felten.

TRANGT OM PLASSEN: Det var trangt om plassen i HMS-brakka da Norodd Reime startet første undervisningstime i tegning og tegningsforståelse ved byggefeltet på Kvåle.

Det er ikke få undervisningssituasjoner Norodd Reime skal gjennomføre i løpet av kvalitetskampanjen. I løpet av dette året vil det bli arrangert flere titalls undervisningstimer med de ansatte rundt på anleggene.

– Målet med denne kampanjen er å løfte oss fra gode til enda bedre. Fra før har vi laget et bra HMS- og kvalitetsstyringssystem som gjelder alle områder av bedriften. Nå skal vi fokusere ekstra grundig på kvaliteten ute i felten. Det vil forhåpentligvis bli mulig å måle re-

sultatene av denne kampanjen i form av reduksjon i kvalitetskostnadene. HMS-kampanjen i fjor ga konkrete resultater i skadestatistikken. I tillegg til enda flere fornøyde kunder håper vi selvsagt på at denne kampanjen skal gi målbare gevinster, framholder Guro Fykse.

Kampanjen har fått navnet Kvalitet 24:7 for å indikere en videreføring av HMS 24:7, HMS-kampanjen som ble gjennomført i 2008.

Kviamarka: 400 mål med næringsmiddelindustri

Når Kviamarka næringsmiddelpark er ferdig utbygd, vil parken utgjøre 400 mål med næringsmiddelindustri og huse 540 arbeidsplasser. Risa-konsernet med flere av sine datterselskap har vært den desidert største leverandøren til anleggene i Kviamarka. Her er en oversikt over hva de ulike selskapene har levert.

■ Ordfører Terje Mjåtveit i Hå kommune er ikke uten grunn stolt over samlingen av næringsmiddelbedrifter som har etablert seg i Kviamarka.

– Det har gått fort. Det begynte med Prior (nå Nortura), som flyttet hit i 2004. Siden det har vi vært helt konsekvente med kun å tillate næringsmiddelindustri, nettopp for at området skulle være helt rent. Kviamarka skal være forbeholdt landbruksbasert industri. Det er ingen grunn til at husdyrene skal stå i kø innover mot Forus, slår Terje Mjåtveit fast.

Det siste tilskuddet til stammen, nemlig gigantmeieriet til Tine til 1,4 milliarder kroner, har gjort næringsklusteret i Kviamarka unikt i nasjonal målestokk.

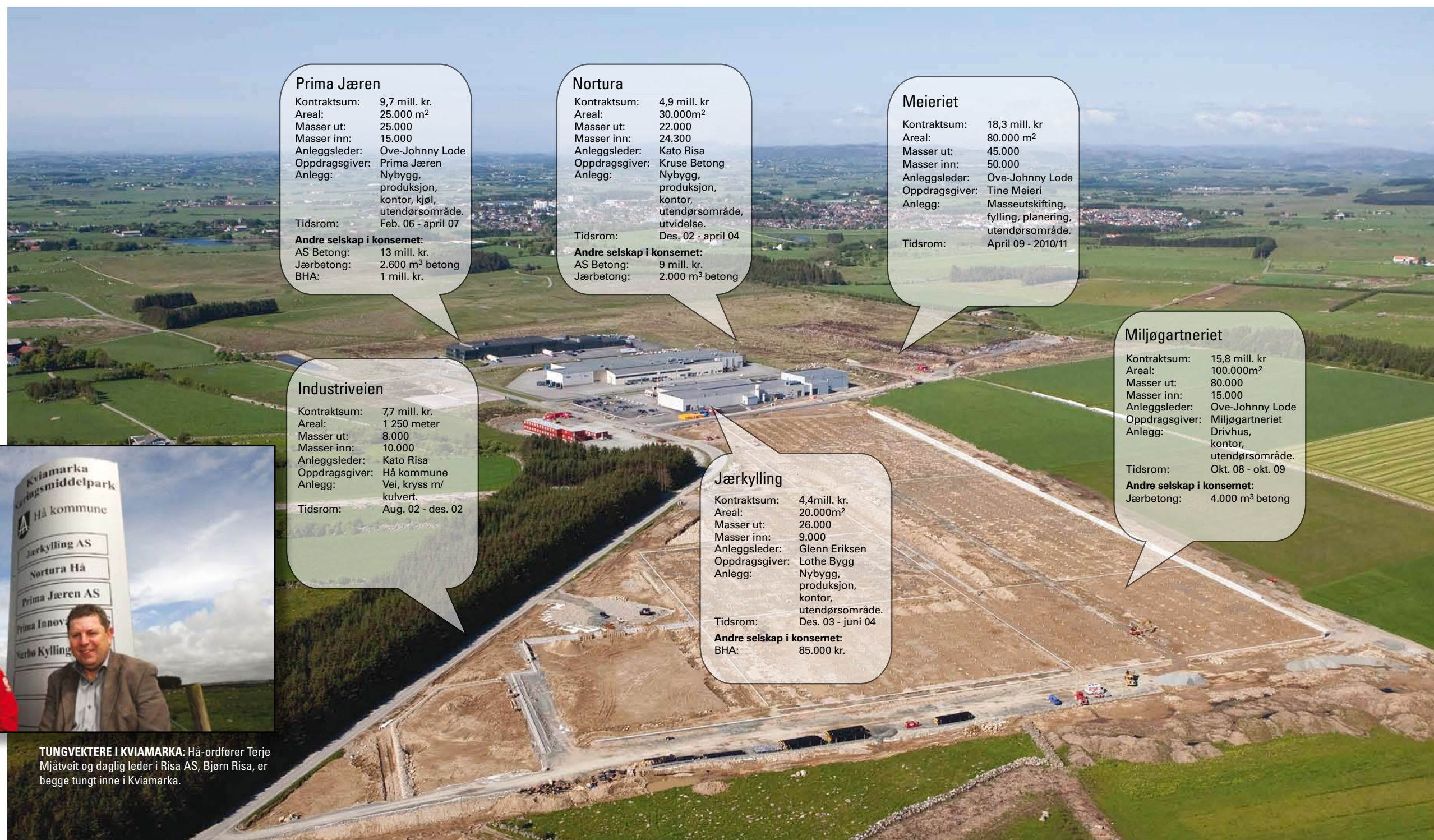
– Det var en stor dag da vi fikk beskjed om at Tine ville flytte hit. Dette var det mange i Hå kommune som hadde jobbet for i mange år. Når alt er ferdig utbygd, vil det bli videreforedlet og produsert alt fra kjøtt, egg, kylling, melk og grønnsaker i Kviamarka, smiler Mjåtveit.

Men Hå kommune har ikke tenkt å stoppe der. Når utviklingen i dagens næringsmiddelpark har satt seg, vil det bli aktuelt å utvide parken, tror ordføreren.

– Det er plass til å gå videre. Først vil vi jobbe for å få lagt inn togstopp på Jærbanen i Kviamarka, slår Terje Mjåtveit fast.

TUNGVEKTERE I KVIAMARKA: Hå-ordfører Terje Mjåtveit og daglig leder i Risa AS, Bjørn Risa, er begge tungt inne i Kviamarka.

Prima Jæren

Kontraktsum: 9,7 mill. kr.
Areal: 25.000 m²
Masser ut: 25.000
Masser inn: 15.000
Anleggsleder: Ove-Johnny Lode
Oppdragsgiver: Prima Jæren
Anlegg: Nybygg, produksjon, kontor, kjø, utendørsområde.

Tidsrom: Feb. 06 - april 07

Andre selskap i konsernet:

AS Betong: 13 mill. kr.
Jærbetong: 2.600 m³ betong
BHA: 1 mill. kr.

Nortura

Kontraktsum: 4,9 mill. kr.
Areal: 30.000m²
Masser ut: 22.000
Masser inn: 24.300
Anleggsleder: Kato Risa
Oppdragsgiver: Kruse Betong
Anlegg: Nybygg, produksjon, kontor, utendørsområde, utvidelse.

Tidsrom: Des. 02 - april 04

Andre selskap i konsernet:

AS Betong: 9 mill. kr.
Jærbetong: 2.000 m³ betong

Meieriet

Kontraktsum: 18,3 mill. kr.
Areal: 80.000 m²
Masser ut: 45.000
Masser inn: 50.000
Anleggsleder: Ove-Johnny Lode
Oppdragsgiver: Tine Meieri
Anlegg: Masseutskifting, fylling, planering, utendørsområde.

Tidsrom: April 09 - 2010/11

Miljøgartneriet

Kontraktsum: 15,8 mill. kr.
Areal: 100.000m²
Masser ut: 80.000
Masser inn: 15.000
Anleggsleder: Ove-Johnny Lode
Oppdragsgiver: Miljøgartneriet
Anlegg: Drivhus, kontor, utendørsområde.

Tidsrom: Okt. 08 - okt. 09

Andre selskap i konsernet:

Jærbetong: 4.000 m³ betong

Industriveien

Kontraktsum: 7,7 mill. kr.
Areal: 1 250 meter
Masser ut: 8.000
Masser inn: 10.000
Anleggsleder: Kato Risa
Oppdragsgiver: Hå kommune
Anlegg: Vei, kryss m/ kulvert.

Tidsrom: Aug. 02 - des. 02

Jærkylling

Kontraktsum: 4,4mill. kr.
Areal: 20.000m²
Masser ut: 26.000
Masser inn: 9.000
Anleggsleder: Glenn Eriksen
Oppdragsgiver: Lothe Bygg
Anlegg: Nybygg, produksjon, kontor, utendørsområde.

Tidsrom: Des. 03 - juni 04

Andre selskap i konsernet:

BHA: 85.000 kr.

Tar av med fjellsikring

Siden Risa AS begynte å bygge opp egen kompetanse på fjellsikring i fjor høst, har det vært fullt kjørt på dette området. Fire ansatte i Risa AS har til nå vært på kurs for selv å kunne ta de jobbene som henger høyest.

■ Roar Bakken har over 30 års erfaring innen fjellsikring og tunnelarbeid. Da han begynte i Risa AS 1. september i fjor høst, var målet å bygge opp egen kompetanse i bedriften også innen dette feltet. Sikring av tunneler og veistrekninger med stor risiko for ras vil være et viktig satsingsområde innen veivedlikeholdet i Norge framover.

– Til nå har vi måttet leie inn underentreprenører på en del av jobbene som krever at en henger i tau oppe i fjellsiden. I slutten av april i år var vi fire stykker fra Risa AS som øvde oss i fem dager på å utføre både arbeidsoppgaver og bergingsarbeid i fjellsiden. Det er forbundet med stor risiko om noe går galt underveis. Vi må hele veien være oppmerksomme på at det kan falle gjenstander ned på oss. En fare med å henge i en slik sele er at du kan hemme blodtilførselen så kraftig at du kan besvime. Om en person blir hengende i en sele slik lenge, kan han omkomme, understreker Roar Bakken.

De fem dagene med øving foregikk i en fjellside ved Kongsmo på Sørlandet. Det er firmaet Aak Group AS, som er ledende i landet innenfor slik opplæring, som stod for kurset.

– Generelt har vi lært mye om hvordan vi skal arbeide i tau. For å kunne benytte «taumopeder» til å heise oss opp i tau med må vi ha kursbevis. Det har vi nå fått, fortsetter Roar Bakken.

Sjekket Sjekkefjellet

I begynnelsen av mai gjennomførte Risa AS en større fjellsikringsjobb langs E 39 i Sjekkefjellet like vest for Mandal i Vest-Agder. Oppdraget ble tildelt Risa AS som et tillegg til kontrakten med veivedlikeholdet. Jobben representerte en verdi på 1,5 millioner kroner, og er dermed blant de største enkeltoppdragene innenfor fjellrenovering som Risa AS har gjennomført.

SPEKTAKULÆRT: Mannskapene fra Risa AS ble intervjuet av blant andre NRK Sørlandet under arbeidet med å sikre Sjekkefjellet.

– Her skal vi først renske fjellet for løse steiner før vi går i gang med å sette opp et nett som skal fange opp is. Mannskapene må renske 7.000 kvadratmeter med loddrett fjell. Samtidig som mannskapene «går over» fjellet og fjerner løse steiner, markerer de med en rød sirkel hvor de mener det er nødvendig å bolte fjellet fast. Vi regner med at det vil være tilstrekkelig med cirka 100 bolter i denne fjellveggen, kommenterte Roar Bakken da de startet opp med arbeidet.

Det vil også kanskje bli nødvendig å sette opp et fanggjerde nederst for å hindre at steiner eller isblokker faller ut i vegbanen.

– Det har ikke vært registrert mange steinfall her så vidt jeg vet. Det verste problemet har vært isdannelser i fjellsida om vinteren. Isen løsner og rutsjer med jevne mellomrom ned det glatte berget og faller ut i veibanen. Vi har vurdert å legge veien vekk fra fjellet, men har vurdert det slik at med denne inn-

satsen skulle det være sikret, kommenterer byggeleder for Statens vegvesen i Mandals-kontrakten, Toralf Johnsen.

Har utstyret på plass

Foreløpig er det Roar Bakken og Tor Steinar Gjemlestad, som ble ansatt i våres, som har spisskompetansen på dette feltet i Risa AS.

– På sikt trenger vi nok flere folk som kan fjell. Det er høyt fokus på sikring av rasfarlige veistrekninger og tunneler og et stort etterslep i veivedlikeholdet på dette området. Det kan bli aktuelt å ha to, tre lag som opererer på tvers av veikontraksområdene til Risa AS. Hvert lag må ha én person med sprengningssertifikat. Lagene må naturligvis også kunne jobbe i høyden, kommer det fra Bakken. Også på utstyrssiden har avdelingen nå det den trenger for å jobbe i tau og seler. – På denne jobben i Sjekkefjellet var vi ikke klar til å gjøre alt selv. Derfor måtte vi bruke en underentreprenør på selve

HELIKOPTERLIFT: Roar Bakken og Risa AS trengte helikopter både til befaring og transportoppdrag under oppdraget med å gjøre fjellet langs E 39 utenfor Mandal mindre rasfarlig.

inngrepene oppe i fjellsiden. Vi har nå skaffet oss alt det utstyret vi trenger; boremaskin med knemater, renskespett og spesialutstyr til å sette inn bolter med. I løpet av våren har vi anskaffet oss to slike «taumopeder» til å kjøre oss opp igjen fra fjellsiden. Vi har dessuten nødvendig seleutstyr, en rekke tau og sikringsutstyr, forteller Roar Bakken.

I løpet av sommeren kommer de fire som er kurset i arbeid med hjelp av «taumopeder» til å utføre de første jobbene uten ekstern hjelp.

FJELLRENSK: Det tar tid når 7000 kvadratmeter med bratt fjellvegg skal renskes for løse steiner.

Highway to quality

KARL OG CO: Anleggsleder Karl Riska (t.h.) har til enhver tid ti-tolv ansatte i sving med å forlenge firefeltsvei på E 39, deriblant formann Guttorm Gudmestad.

■ Kontrakten om å videreføre firefelts motorvei de 2,3 kilometerne av E 39 mellom Stangeland og Kvelluren bro i Sandnes er den største enkeltkontrakten i Risa AS sin historie. 126 millioner kroner er det totale anbudet i prosjektet, som hadde oppstart ved årsskiftet. Det passer godt i et år med ekstra fokus på kvalitet og ISO 9001-sertifisering i Risa AS. Et europaveiprojekt krever nemlig ekstra mye av entreprenøren.

– Det er høyere krav til kjørestandarden på en europavei enn på en riksvei eller en fylkesvei. Dette får konsekvenser

for hvordan vi bygger veien. Oppbyggingen av veikroppen og skjermringen rundt måholde en høyere kvalitet enn ellers. Det blir dessuten brukt tykkere lag med pukk og asfalt. Dette er en veistrekning med svært høy trafikkbelastning. Den nye veien må tåle denne typen belastning over tid, trekker anleggsleder for Risa AS, Karl Riska, fram.

De høye trafikkallene er også en utfordring under selve byggingen.

– Trafikken skal gå tilnærmet normalt gjennom hele byggeperioden. Hvis det er behov for å stenge veien, kan vi

kun gjøre det i ett løp om gangen. Det er også begrensninger for tiltak i nærhet til veien. Trafikkavviklingen har gått greit, men det er alltid en utfordring i denne type prosjekt, sier Karl Riska.

Fire Risa-selskap

Før det splitter nye strekket med firefelts motorvei er klart for bilistene 15. juni neste år, har fire selskap i Risa-konsernet vært inne i prosjektet. Risa AS er selvsagt hovedentreprenør med Holt Risa AS, Jærbetong AS og Bjørns hage og anlegg AS som underleverandører.

NY BRO: En bro må utvides mens en annen blir bygget helt fra grunnen av. Mesta er underentreprenør for Risa AS i dette arbeidet.

Holt Risa kom i gang med fundamenteringen til støyskjemningsveggene langs traseen i slutten av april. I løpet av året blir de ansatte ferdige med å bore ned rundt 1.500 fundament.

– Vi borer ned plastrør som støyskjemningsveggene skal støypes fast i. Fundamentet skal omtrent like langt ned i bakken som høyden på veggen. Årsaken til det er at de skal tåle store belastninger fra vind. Arbeidet går fint, selv om det til dels er smalt og vanskelig å komme til der vi skal bore, forteller føreren av boreriggen til Holt Risa, Tom Jensen.

Støyskjemning er en vesentlig del av kontrakten med å forlenge firefeltsveien sørover.

– Selve elementene i støyskjemningen er prefabrikkert og blir satt opp av tømmerne i Risa AS. Høyden på støyskjemningsveggene er opptil fem meter på det meste. Flere plasser skal det være glassfelt, opplyser Riska.

I tillegg til at Holt Risa har bidratt, leverer Jærbetong betongen til fundamentet for støyskjemningene, broer og underganger. Bjørns hage og anlegg skal levere grøntanlegget. Arbeidet med beplantning begynner ikke før til neste vår.

Mye masseforflytning

I midten av juni hadde mannskapene i Risa AS vært i full sving med å opparbeide den nye traseen i et snaut halvår. Før sommerferien er det gjort inngrep langs hele det 2,3 kilometer lange strekket. Ennå er det masseutskifting som er i fokus i framdriften.

–Veitraséen vil i sin helhet bli utvidet på østsiden av den eksisterende veibanen. En av utfordringene i dette prosjektet er at massene som ligger her, delvis ikke holder mål til en europavei. Vi satser på at vi vil klare oss med 32.000 kubikk intern masseforflytning. Rundt 75.000 kubikk må bli kjørt vekk

HAR OVERSIKTEN: Kartene over den nye etappen av E 39 henger oppslått på veggen i brakka til anleggsleder Karl Riska.

NATURSTEINMUR: En type inngrep som ikke alltid blir like synlig fra veien, men som er en viktig del av estetikken i prosjektet, er 3.000 kvadratmeter med natursteinmur langs enkelte punkter av traseen.

med lastebil. Det blir dessuten kjørt inn 22.000 kubikk pukk og grus, forklarer Karl Riska.

Den nye firefeltsmotorveien krever dessuten en utvidelse av eksisterende broer og underganger. Det er i alt én bro som må bygges om, mens det blir bygget én helt ny. To underganger blir skjøtt på i begge ender. Arbeidet med betongkonstruksjonene er det Mesta som gjør.

– Det er en betydelig jobb å grave grøftene for overflatevann. Vi graver grøfter på begge sider av veien og mellom de to veibanene. Dermed kommer det om lag syv kilometer med grøft her. I tillegg har vi fått en ganske stor ekstrajobb med å legge høyspentkabler for Lyse langs traséen, smiler Karl Riska.

TILBAKEBLIKK: Arbeidet med de to etappene av riksvei 45 startet opp i mars 2008. Anleggsleder for Risa AS har vært Karl Riska, mens Kato Skrettingland har vært formann.

Storstilt åpning i Giljajuvet

Et hundretalls personer var tilskuere da ordfører Olaug Pollestad i Gjesdal klippet båndet som markerte åpningen av de nye veietappene av riksvei 45 ved Byrkjedal. Med å holde båndet, var Kato Skrettingland i Risa AS.

■ Kato Skrettingland har vært formann ved anlegget hele veien fra oppstart i mars 2008 og fram til åpningen av veiparsellene torsdag 28. mai. Han og tidligere ordfører i Gjesdal kommune, Karl Edvard Aksnes, fikk æren av å bistå nåværende Gjesdal-ordfører, Olaug Pollestad, med å holde båndet så det ikke skulle stikke av da hun skulle klippe. For Karl Edvard Aksnes var åpningen en helt spesiell dag. Det var nemlig han som tok initiativ til å starte prosessen mot byggingen av tunnel forbi ulykkestrekningen langs Dirdalselva i Giljajuvet.

– Vi begynte med dette i 1999, så det har tatt ti år. I fylkestinget vant vi fram med én stemmes overvekt. Bommen ved Øvstebø ble satt opp for at bilistene som bruker denne strekningen skulle være med å finansiere utbyggingene langs riksvei 45. Det har vært mange utbedringer, men de to vi markerer i dag er helt klart de største, smiler Karl Edvard Aksnes.

Dagens Gjesdal-ordfører, Olaug Pollestad, var ikke mindre blid.

– Fra vårt perspektiv kan slike utbygginger virke som om de tar lang tid. Likevel har det jo gått fort. Veien til Sirdal har nå en langt bedre framkommelighet enn tidligere, slo Olaug Pollestad fast før hun klippet over snoren.

– Har gått på skinner

Snorklippingen markerte åpning av parsellen i tilknytning til den nye tunnelen gjennom Giljajuvet og den nye stigningen fra Byrkjedal og opp i munningen av Hunnedalen. Strekningen gjennom Giljajuvet utgjør 1.250 meter, hvorav 350 meter er i tunnel. Ovenfor Byrkjedal er 1.350 meter av veien bredere og retttere enn før, i tillegg til en ekstrautvidelse på 1.600 meter som kommer utenom budsjettet. Prosjektleder for Statens vegvesen, Odd Magnar Nerland, er godt fornøyd både med veien og gjennomføringen av prosjektet.

– Det har vært et godt samarbeid mellom Risa AS og Statens vegvesen. Risa AS har gjort en god jobb. Spesielt utfordrende var den høye skjæringen ovenfor tunnelen. Den ble sprengt ut mens trafikken skulle passere forbi i puljer. Det var en utfordring, men entreprenøren fikk det godt til, kommer det fra Nerland.

Også byggelederen i Statens vegvesen, Pål Thornes, har bare godt å si.

– Det meste har gått på skinner, bekrefter byggelederen, som har åtte år bak seg i Risa AS.

Vemodig å forlate

Blant de frammøtte fra Risa AS under åpningen var HMS- og kvalitetssjef, Guro Fykse. Hun er spesielt fornøyd med kvaliteten på arbeidet og den positive statistikken når det gjelder skader ved

SNORKLIPPING: Formann i Risa AS, Kato Skrettingland, har hatt en stødig hånd om byggeprosjektet. Under åpningen holdt han flaggbåndet for Gjesdal-ordfører, Olaug Pollestad.

anlegget.

– Det har vært en krevende jobb. Vi hadde Arbeidstilsynet på uanmeldt tilsyn underveis. De var svært fornøyd med alt som har med HMS å gjøre. Det har ikke vært alvorlige personskader i prosjektet, kan Guro Fykse fortelle.

For Kato Skrettingland, formann un-

der hele utbyggingsperioden, har det vært et spennende prosjekt.

– Vi har vært en god gjeng på rundt ti mann som har jobbet i sammen. Etter et sånt langt prosjekt, er det alltid litt vemodig å bryte opp og forlate stedet, kommer det fra Kato Skrettingland.

Helt forlatt riksvei 45 har ikke for-

UTFORDRING: Skjæringen ovenfor tunnelen gjennom Giljajuvet har vært en utfordring. Byggeleder Pål Thornes og prosjektleder Odd Magnar Nerland er fornøyd med resultatet.

SANG: Elever fra Dirdal skule sang av gledens røst under åpningen av den nye veiparsellen.

mannen og et lite knippe av de ansatte gjort ennå. I tillegg til den planlagte veiutvidelsen, har Risa AS fått i oppdrag å bruke overskuddsmasser fra prosjektet til å utvide ytterligere 1.600 meter av veien oppover i Hunnedalen. Det arbeidet skal være ferdig i god tid før sommeren.

Øvde på krisehåndtering

Risa AS gjennomførte i april en beredskapsøvelse i samarbeid med Nærbø Røde Kors. Hensikten med å øve er å være best mulig rustet til å takle en alvorlig hendelse, noe ledelsen i bedriften håper aldri vil komme.

■ Øvelsen gikk ut på at Nærbø Røde Kors sminket og plasserte ut tre markører i steinbruddet bak Jærbetong AS. Da alarmen gikk klokken 18.00 en onsdag kveld i midten av april, lå det to hardt «skadde» personer i steinbruddet, mens én person virret rundt med sjokkskader.

– Vi har sminket tre personer og simulert en sprengningsulykke der én har en avrevet arm og én har skader i ansiktet, mage og bryst. Den tredje personen har kuttskader og er i sjokk. Nærbø Røde Kors er en del av beredskapen i Hå kommune og er avhengig av å kunne

trene på slike situasjoner, sier Tor Olav Knutsen, lederen i Nærbø Røde Kors.

Det er Risa AS som tok initiativ til øvelsen.

– Vi har tidligere hatt én beredskapsøvelse der beredskapsgruppen i Risa AS ble samlet og vi simulerte at det hadde

HUSKELISTE FOR HJERTE- OG LUNGEREDNING:

1 TILKALL AMBULANSE OM MULIG (113) - **2** SØRG FOR FRIE LUFTVEIER - **3** SJEKK PUST OG PULS - **4** START EVT. HLR 30:2 - **5** FORTSETT TIL HJELPEN KOMMER

Innblåsninger:

Hver innblåsning skal ta ca 1 sekund

Brystkompresjoner:

Trykk midt på brystet, oftest midt mellom brystvortene. Bruk begge armer. Kompresjonene bør være 4-5 cm dype med en takt på 100 i minuttet.

skjedd en alvorlig hendelse. Dette er første gang vi gjennomfører en øvelse med sminkete markører ute i felten med ambulanse og det hele. Vi syntes det var en god idé å involvere den lokale Røde Kors-gruppen. De får trent på å behandle skadde personer, mens vi får øvd oss på å

takle situasjonen. Selv om dette selvsagt er et scenario vi håper aldri vil komme, er det viktig å være forberedt, kommenterer HMS- og kvalitetssjef i Risa AS, Guro Fykse.

Øvelsen pågikk et par timer med debriefing for alle involverte parter etterpå.

– Vi er veldig godt fornøyd med øvelsen. For begge parter ble det avdekket forhold som en kan bli bedre på. Det er jo nettopp det som er hensikten med en øvelse, understreker Guro Fykse.

TRE SKADDE: Beredskapsgruppen i Risa AS ble møtt av et dramatisk syn i steinbruddet bak Jærbetong.

ØVELSE: HMS- og kvalitetssjef i Risa AS, Guro Fykse, var raskt på plassen for å få en oversikt over situasjonen.

BEREDSKAPSGRUPPEN: (F.v.) Eirik Rake, Øyvind Langemyr, Bjørn Risa og Anne Margrethe Skretting i beredskapsgruppen sitter samlet for å lede innsatsen.

Et lag uten grenser !

■ Driftsavdelingene til Risa AS er i 2009 blitt sammenslått til én driftsenhet som favner både drift/vedlikehold og anlegg, og plassert med lokasjoner der entreprenørdelen av selskapet allerede er etablert i områdene Haugesund, Nærbø og Sirdal. Dette er gjort for å dra nytte av stor-driftsfordelene, samt å kunne utnytte de synergier det er i å være lokalisert på samme sted som den øvrige driften i Risa AS. Vi har med dette slått fast at vi skal være ett lag som jobber mot ett felles mål. Driftsavdelingen har nemlig satt seg høye mål for 2009.

Resultatet for første tertial 2009 ser bra ut, men konkurransen er hard og vil ikke bli mindre framover. Derfor er det viktig at alle er kostnadsbevisste og tar vare på maskiner og utstyr.

2008 var et år der resultatet ikke var i samsvar med forventningene og da spesielt på veivedlikehold. I 2009 skal det være fokus på kostnader og effektiv drift, og målsettingen er optimal planlegging og riktig kvalitet. Risa AS har satt i gang en kvalitetskampanje i 2009, og den forventes å gi resultater. Kostnadene ved kvalitetsavvik blir registrert og det settes i gang tiltak for å redusere avviket. Driftsavdelingen har hatt fokus på dette i lengre tid, og vi ser at kvaliteten blir bedre, selv om vi enda har et stykke å gå. Risa AS er nå blitt sertifisert etter ISO 9001-standarden, og med den sertifiseringen forventer oppdragsgiver mer av oss enn en liten entreprenør. Risa AS har de siste årene gått inn på anbud som er mye større enn tidligere, og Statens Vegvesen har blitt en stor kunde av oss, med ca 40-50 % av omsetningen. Det å ha en så stor og profesjonell byggherre krever at vi også øker kompetansen vår med tanke på kvalitetskrav og kontraktsforståelse. Dette gjelder spesielt på veivedlikehold.

Det har vært mye snakk om finanskrisen, og vi merker den i driftsavdelingen også. Det er noe færre anbud å rekne på, men først og fremst er det mange flere som rekner på samme jobben. Før var det kun 3-4 anbydere. Nå er det 10-15, og veldig tett med hensyn til prisene. På drift har vi en forholdsvis god ordresreserve, og vi ser at det kommer mange store anlegg i vårt område. Men i og med at boligfeltutbyggingen avtar, må vi også tenke på arbeid utenfor vårt område, og da gjerne i samarbeid med andre firma i Risa-konsernet.

Det nærmer seg også ny utlysning av Sirdalskontrakten. Da er det viktig å være bevisst på driften slik at vi kan dra nytte av denne erfaringen når vi skal levere inn nytt anbud.

I Rongaren for ett år tilbake skrev jeg at vi ville satse på E-39 og Tjensvollkrysset, samt Solasplitten. Begge deler er på plass og vi er i full gang med disse anleggene. Når jeg skriver neste sommer, håper jeg at Risa AS er i full gang med Solasplitten.

Et av de største prosjektene Risa AS har hatt, er riksvei 45, Gilja. Dette var et prosjekt som omfattet også tunnel. Prosjektet ble ferdigstilt til rett tid og til en meget bra kvalitet. Her har anleggsleder Karl Riska og Kato Skrettingland gjort en meget bra jobb. I disse dager holder vi også på med å avslutte prosjektene vi har hatt i Lillesand, på den nye parsellen av E-18. Dette er vært et meget krevende prosjekt, både med tanke på kvalitetskrav og krav til dokumentasjon.

Vi har en kjempegod arbeidsgjeng

helt fra topp til bunn. Alle gjør en kjempejobb og innsatsen er på topp. Fram mot 2010 ønsker vi ikke omsetningsvekst, men heller å bygge en god organisasjon rundt anleggene våre. Vi skal også satse på å bygge kompetanse og driftserfaring i våre funksjonskontrakter. For vi har mange utfordringer framover, spesielt med tanke på å få inkludert distriktene i den nye driftsorganisasjonen. Det viktigste av alt er at alle drar samme vei og at vi drar sammen. Vi må få en enda bedre kommunikasjon fra det ytterste ledd og helt til topp. Vi må prate med hverandre og ikke om hverandre.

Til slutt vil jeg minne om slagordet vårt "Å gjøre hverandre gode", og ønske alle en velfortjent ferie.

*Øyvind Langemyr,
driftssjef Risa AS*

Til å regne med

Selv om det er mange nye ansikt i anbuds- og markedsavdelingen, har alle den erfaringen som skal til for å lykkes i et krevende marked. Rune Løge og de andre kalkulatørene tar ferie med en betryggende ordresreserve i ryggen.

NYE ANSIKT: Det er flere nye ansikter i markeds- og anbudsavdelingen. Avdelingsleder Rune Løge (fremst) har ledet avdelingen siden september i fjor.

■ Avdelingsleder i anbuds- og markedsavdelingen Rune Løge begynte i Risa AS i fjor høst. Han er sivilingeniør og jobbet som prosjektleder i bygg- og anleggsbransjen da han bestemte seg for å gå dypere ned i materien og regne på grunnarbeider. Når han og de andre kalkulatørene tar ferie, er det mange nye anbud å regne på når de kommer tilbake på jobb i august. Ordresreserven er heller ikke så verst, de urolige tidene tatt i betraktning.

– I det markedet som er nå, har vi en rimelig god ordresreserve. Risa AS har arbeid en viss tid framover, men vi må legge oss i selen for å få inn nye jobber, kommenterer Løge.

Han legger ikke skjul på at det er krevende å treffe rett pris slik markedet er blitt som følge av finanskrisen.

– Det vanskelige med færre jobber og flere anbydere er å vite hvor markedsnivået ligger. Når det er god tilgang på jobber, vet vi lettere hvor markedsprisen skal være. Men dagens marked gjør også arbeidet mer spennende og utfor-

drende for oss. Det varierer mye mer under sånne forhold, kommer det fra han med lengst fartstid innenfor faget i Risa AS, seniorkonsulent Knut Terje Vatland.

Fra begynnelse til slutt

Når anbudsavdelingen leverer et anbud, gjelder det å vinne med minst mulig margin til nestemann. Da ligger forholdene til rette for å tjene mest penger på en jobb.

– I Risa AS følger kalkulatøren et anbud fra vi beslutter å regne på det til driftsavdelingen overtar. Det vanligste hos større entreprenører i anleggsbransjen er nok at de ansatte utfører enkelt-deler av anbudet. Hos oss er derimot hver enkelt kalkulator involvert i alle deler av prosessen. Dermed får alle en mer variert arbeidsdag og møter kundene direkte, forteller Rune Løge.

For å treffe riktig pris er det viktig med ansatte som har god innsikt i bransjen. I anbudsavdelingen til Risa AS er det nå flere nye ansikt, men alle har lang

RUNDT BORDET: (F.v.) Kenneth Pettersen og Guttorm Gudmestad er nye kalkulatorer, mens avdelingsleder Rune Løge, teknisk sekretær Jannike N. Edland, kalkulator Inge Furenes og seniorkonsulent Knut Terje Vatland har variert fartstid.

erfaring fra enten det å regne på anbud eller å drive et anlegg. Guttorm Gudmestad og Kenneth Pettersen kommer begge fra jobber som formenn ute på anleggene.

– Erfaringen deres er veldig viktig for oss. Når de er ute på befaring, ser de med en gang hvordan vi må utføre jobben. Dermed har de et godt utgangspunkt til å begynne å regne, framholder Løge.

Tradisjonelle marked

Det er de tradisjonelle markedene, veibygging og tomteopparbeidelse for private utbyggere, stat og kommune, som veier tyngst. Krisepakken fra Regjeringen har nå begynt å dukke opp som konkrete jobber, spesielt innenfor veibygging.

– Det er mange jobber på gang for Statens vegvesen framover. Vegvesenet er ferdig med å prosjektere flere utbygginger som blir finansiert med midler fra krisepakken. Det nye er at vegvesenet nå kommer til å prosjektere en del jobber før finansieringen er på plass. Dermed er det raskere å komme i gang når pengene er bevilget, viser Vatland til.

Den senere tiden har en også sett at det offentlige ikke alltid tar det billigste anbudet, men prioriterer kvalitet og effektivitet høyere.

– Anbudet om å opparbeide byggefeltet Høgastøl i Haugesund kommune ble vunnet på bakgrunn av framdrift. I jobben med Tusenårsstedet til Stavan-ger kommune, som vi skal begynne med over sommeren, veide prisen bare 40 prosent i vurderingen. Da er det svært viktig å kunne vise til at vi er ISO 9001-sertifisert.

Kompetanse

■ Vi nærmer oss nå med stormskritt en av de viktigste milepælene i A/S Betongs historie. Vi flytter, som sikkert de fleste kjenner til etter hvert, til ny fabrikk på Skurve i Gjesdal kommune. Dette er noe vi har planlagt, jobbet og gledet oss til i flere år. Etter å ha søkt etter egnet tomt i årevis, falt valget på Gjesdal Næringspark og Skurve i desember 2002.

24. mars 2004 ble første spadestikk tatt og vi var i gang. Nå er fabrikkene i ferd med å ferdigstilles. Innledende produksjon er i gang og de første elementene er støpt. Mandag 3. august starter alle i produksjonen opp på Skurve, etter at en knallhard flytteprosess er gjennomført. Vi avventer bygging av kontorbygget noe, til situasjonen i finansverdenen er mer stabil. Det blir åpningsmarkering for ansatte lørdag 15. august med snorklipp kl 19:37. Utover høsten inviterer vi til flere kundetreff for å vise fram den nye gourmetfabrikken vår med alle de unike mulighetene.

Vi har lagt bak oss et halvår som har vært preget av uroen som et presset finansmarked har ført med seg. Vi har fått bestillinger på prosjekt med forbehold om finansiering, noe vi ikke har opplevd tidligere. Det er stor kamp om alle

prosjekter, og mange omganger før den endelige avgjørelsen om hvem som får tilslaget blir tatt. Vi får likevel fortsatt mange prosjekter å regne pris på, og flere store prosjekter skal snart ut på anbud, for eksempel det nye Konserthuset i Stavanger.

Vi skal bli enda bedre

Vi er godt i gang med HMS-kampanjen 24:7. Alle ansatte har fått HMS-håndboken og vi har sendt ut en drikkeflaske sammen med oppfordringen om å sjekke tanken – Tenk den viktige HMS-tanker. Vi er alle ansvarlige hver enkelt av oss til å bidra til at vi har et trygt og godt arbeidsmiljø. Vi har hatt søkelyset på H-tallet vårt (arbeidsskader med sykefravær) og sett en kjempefin utvikling av dette. Fra et høyt H-tall er vi nå pr. mai nede i 9,5. Det er flere årsaker til denne positive utviklingen, bl.a. fokus på å forhindre ulykker og også oppfølging og tilrettelegging dersom det har hendt noe som kunne medført fravær. Vi fortsetter arbeidet vårt og ser nå at det er mulig å oppnå et H-tall lik 0. I år har vi fokus på nestenulykker og har fått inn mange rapporter om uønskede hendelser (RUH). Et høyt rapporteringsnivå er med på å redusere faren for at en alvorlig ulykke skal inntreffe. Risa-

konsernets visjon er å gjøre hverandre gode. Det betyr ikke minst å gjøre hverandre gode på HMS.

Kompetanse

Kompetanse er også et viktig nøkkelord i arbeidet med å gjøre hverandre gode. Den erfaringen som våre ansatte innehar, er bedriftens viktigste ressurs, og denne ressursen er det viktig å forvalte best mulig. Det gjør vi med å utvikle kompetansen ytterligere med opplæring, veiledning og utfordrende oppgaver. Med god kompetanse kan feil unngås, og vi gjør jobben rett første gang. Det er viktig å legge til rette for at erfaringen som våre medarbeidere har overføres til nye medarbeidere. Det er gjennomført kursing i alle avdelinger. Her kan nevnes kurs i oppgradering av programmer og nye programmer for konstruksjonsavdelingen, diverse yrkesrettete kurs for produksjonsarbeidere og montører, samt kompetansekurs for blandeoperatører. Det er også viktig å fokusere på kompetanse når det gjelder mellommenneskelige forhold. Hvordan forholder vi oss til hverandre? Er vi flinke til å gi ros? Får alle god nok informasjon om saker som berører den enkeltes arbeidshverdag? Her er det helt klart mye å hente og et område det er viktig å bygge opp kompetanse på.

Vi står foran en tøff høst og vinter med store utfordringer. Vi jobber med å fylle ordrebøkene slik at vi får en god start i de nye produksjonslokalene på Skurve.

Takker alle for fantastisk innsats og arbeid i forbindelse med byggingen av den nye fabrikk.

Jeg vil ønske alle sammen en flott sommer og ser fram til oppstart i nye lokaler etter ferien.

Randi Egeland

Foto: Jostein Skårland

Dansk pris til AS Betong

150 biler leverte 1500 slippte betongelementer i hvit marmor. Det dekker til sammen 7000 m2.

Foto: Jostein Skårland

■ AS Betong har levert fasadene til bygget som fikk den danske Betongelementprisen, 2008.

Bygget, som har fått navnet Emalje- haven, er oppført i et område med mye industri, og omfatter 185 boliger fordelt på eier-, andels- og leieboliger, noe som passer godt inn i kvarteret. Det er også

premiert av København Kommune med begrunnelsen "En talentfull boligbebyggelse i et industriområde."

Den danske betongelementforeningens pris har vært delt ut siden 1978, og er en meget viktig pris i den danske byggebransjen.

Fakta om Emalje- haven:

Arkitekter: CREO Arkitekter A/S og arkitekttegningstuen Entasis v/ Signe og Christian Cold, arkitekter M.A.A.

Byggherre: Sjøtoftgaard A/S

Rådgivende ingeniør: Oluf Jørgensen A/S

Entreprenør: KPC Byg A/S

www.bygg.no/id/41823

Arkitektenes drøm

Den nye betongelementfabrikken til AS Betong er i rute og produksjonen starter for fullt rett etter sommerferien 2009. Det helt spesielle ved den nye fabrikken er at den er skreddersydd for å imøtekomme arkitektenes ønsker og behov.

■ Driftsrådgiver Egil Seldal, som er teknisk ansvarlig for det flotte nybygget, har erfaring så det holder. Han har nemlig vært ansatt i AS Betong i de siste førti årene, og vært innom det meste. Akkurat det gav et unikt utgangspunkt nå når det skulle bygges nytt. For den nye fabrikken er ikke et resultat av ombygging eller utvidelser. På Skurve har en fått en enestående sjanse til å lage noe helt fra bunnen av akkurat slik en vil ha det. Resultatet er en topp moderne elementfabrikk som er skreddersydd for arkitekter. Her skal det ikke lages endeløse rekker av standardting. Nei, her kaster en seg inn i nye og utfordrende spesialoppdrag fra dag én.

Fleksibilitet og logistikk

Det flotte anlegget er konstruert slik at det skal være så fleksibelt som mulig. I sentrum av den rundt 12 000 m² store bygningen ligger betonglaboratoriet, stedet for utvikling av modeller, ulike betongtyper og overflater. De viktige stikkordene her er bestandighet og fargenyanser. I sentrum ligger også snekkerverkstedet, hvor en produserer de ulike treformene. Dermed har de 4 ulike produksjonshallene alle like enkel

tilgang til disse helt sentrale leddene i produksjonsprosessen. I umiddelbar nærhet ligger også det mekaniske verkstedet, stedet hvor en produserer ulike ståldeler som skal brukes både i elementene og til selve monteringen. Det samme gjør armeringsverkstedet. I tillegg kommer blanderet med tre blandemaskiner og 21 tilslagssiloer, hver på 250 tonn. Og hele poenget er altså at det er kort vei til det meste. Den helautomatiserte fabrikken er med andre ord lagt opp slik at all logistikk er optimalisert, noe som sikrer en svært rasjonell produksjonsprosess.

Store muligheter

Den spesialbygde fabrikken gir store muligheter, og både kunder og arkitekter kan virkelig glede seg. Det nye, helautomatiserte blanderet gir betong i alle farger og fargenyanser og med alle slags overflater. Og på grunn av den gjennomtenkte logistikken kan elementene leveres raskt. I tillegg kan en lage enda større betongelement enn tidligere. Den eneste begrensningen er egentlig veinettet og høyden på ferjene som skal brukes under transporten. At produksjonskapasiteten øker med femti

prosent, er heller ikke av veien.

Den nye fabrikken ligger på Skurve, like ved for tettstedet Ålgård, noen kilometer sør for Sandnes. I følge Seldal er den geografiske plasseringen like genial som selve fabrikken. For nå ligger fabrikken der hvor tilslagsmassene er, slik at flyttingen i praksis ikke vil innebære noen ekstra transportutgifter. I tillegg ligger den midt i et eget industriområde med mye plass og uten at en må ta spesielle hensyn til boligbebyggelse. Sist, men ikke minst er både Ålgård og områdene rundt vekstområder, og dermed gode steder å rekruttere arbeidskraft fra.

Dyktig polsk entreprenør

-Få med deg at vi har hatt en fantastisk entreprenør som bygger fabrikken; polske KPB (Krosnienskie Przedsiębiorstwo Budowlane). Alt er snorbeint og utført på en imponerende måte, smiler en svært fornøyd driftsrådgiver Seldal.

Dermed er det vel bare å smøre seg med tålmodighet, både for kunder og ikke minst arkitekter. Om et snaut halvår er den spennende betongelementproduksjonen på Skurve i full gang.

Foto: Modelv Time

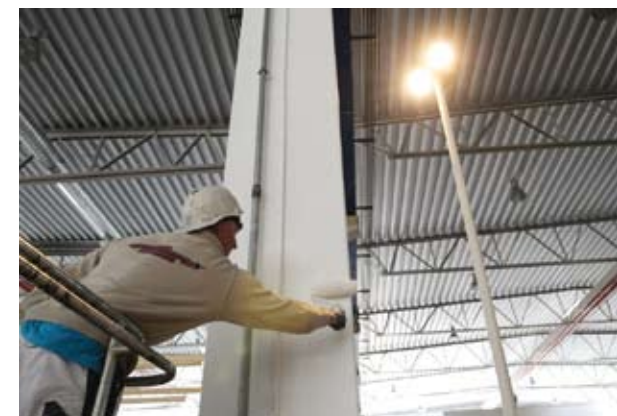

Foto: Morten Brun

Foto: Morten Brun

Vitenfabrikken i Sandnes

Et prosjekt realisert både med støtte fra det private næringsliv og fra det offentlige.

Tekst: Irene Pollestad

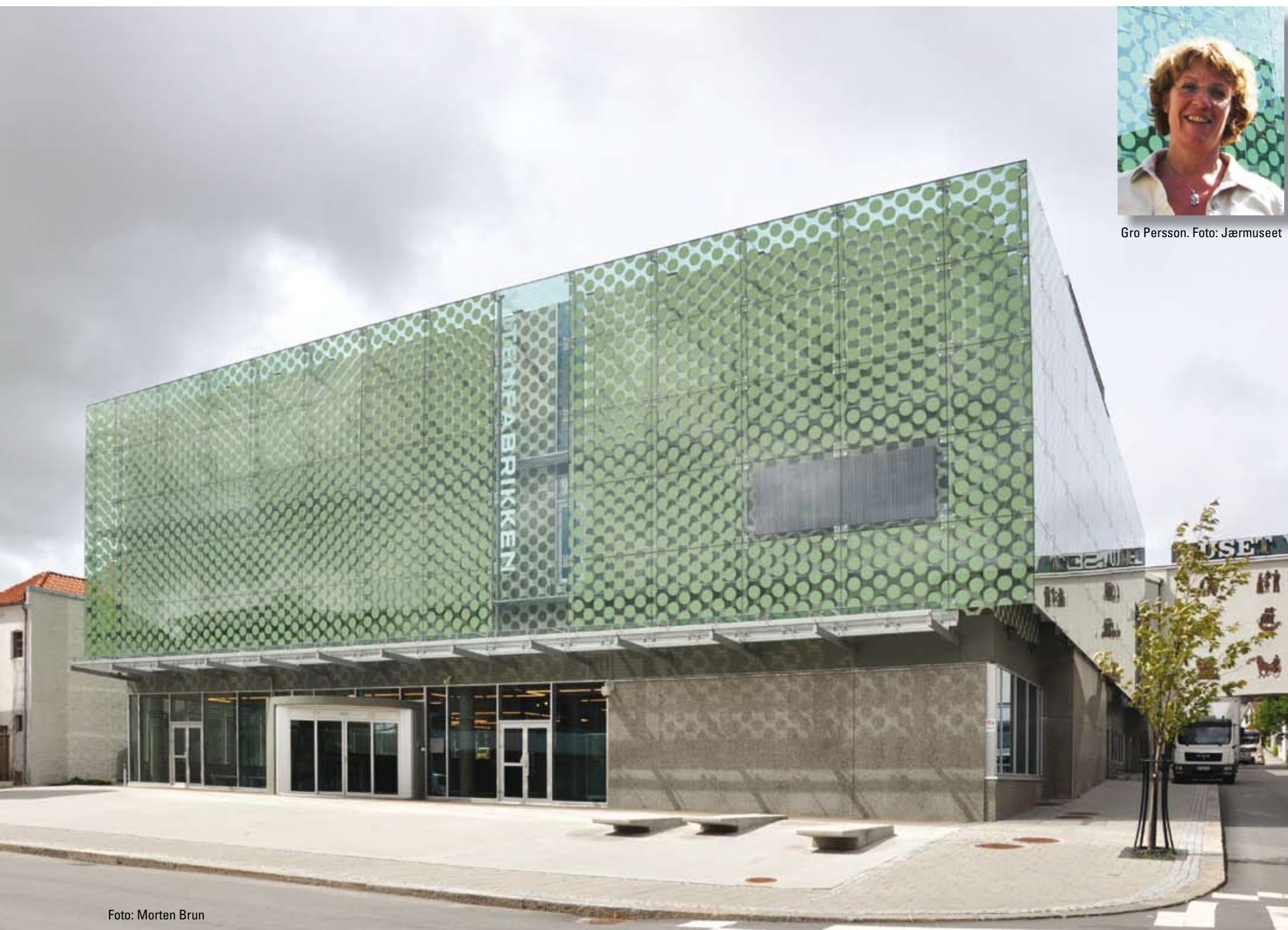

Foto: Morten Brun

Gro Persson. Foto: Jærmuseet

Jeg blir møtt av en meget engasjert avdelingsleder og sivilarkitekt Gro Persson på Vitenfabrikken. Gro brenner virkelig for Vitenfabrikken og har mange viktige saker hun ønsker å få på trykk. Hun ble ansatt i 2002 for å bygge opp og drifte Vitenfabrikken, som er en avdeling under Jærmuseet.

Vitenfabrikken sin åpningsutstilling har fått navnet etter den berømte matematikeren Niels Henrik Abels skissbok, og er et møte mellom kunst, teknologi og vitenskap. En av de viktigste oppgavene er å øke realkompetansen til barn og unge. Vitenfabrikken har videre et planetarium med en av de fremste teknologier i verden og er det eneste i Norge.

Gro sier det er gledelig at Vitenfabrikken ble nominert til betongelementprisen sammen med sterke kandidater som Operahuset i Bjørvika og Gyldendalhuset. Hun tilføyer at det er ekstra kjekt at betongelementene er utført av en viktig lokal bedrift som AS Betong. Det er fantastisk å få et slikt arkitektonisk byggverk sentralt i Sandnes.

Gro påpeker at de ikke hadde klart å realisere Vitenfabrikken uten støtte fra næringslivet. Hun sier også at fra ideen kom i 2002 til realiseringen i 2008, har det vært en heftig prosess, men også veldig kjekt på grunn av gode støttespillere. Den totale prosjektstøtten har vært på over 180 mill. kroner derav ca. 50 millioner fra private bedrifter.

Gro Persson arbeider nå med 2. byggetrinn, som hun håper å komme i gang med innen 2010. Det skal bli en interaktiv park i Solaveien 10, med fokus på regional industri, teknologi og Sandnes bys historie. Utstillingen skal bestå av stein, leire, betong, metall og tre, dvs. materialer fra byggevareindustrien.

Næringslivet har vært viktig fra første dag med sin støtte. Gro håper å få med lokal støtte fra AS Betong, Risa AS og mange flere bedrifter.

Vi oppsummerer med at Vitenfabrikken har vært en suksess med rekordbesøk siden åpningen i 2008. Undertegnede vil bare ønske Gro og hennes kolleger til lykke med det store engasjementet for Vitenfabrikken.

Foto: Morten Brun

Foto: Hallvard Nygård.

Nybygg. Statoil Hydros sykkelgarderober på Forus

Arkitekter: Ranbøll arkitektur og plan v/Vegard Austlid og Grete Gudmestad Krogedal

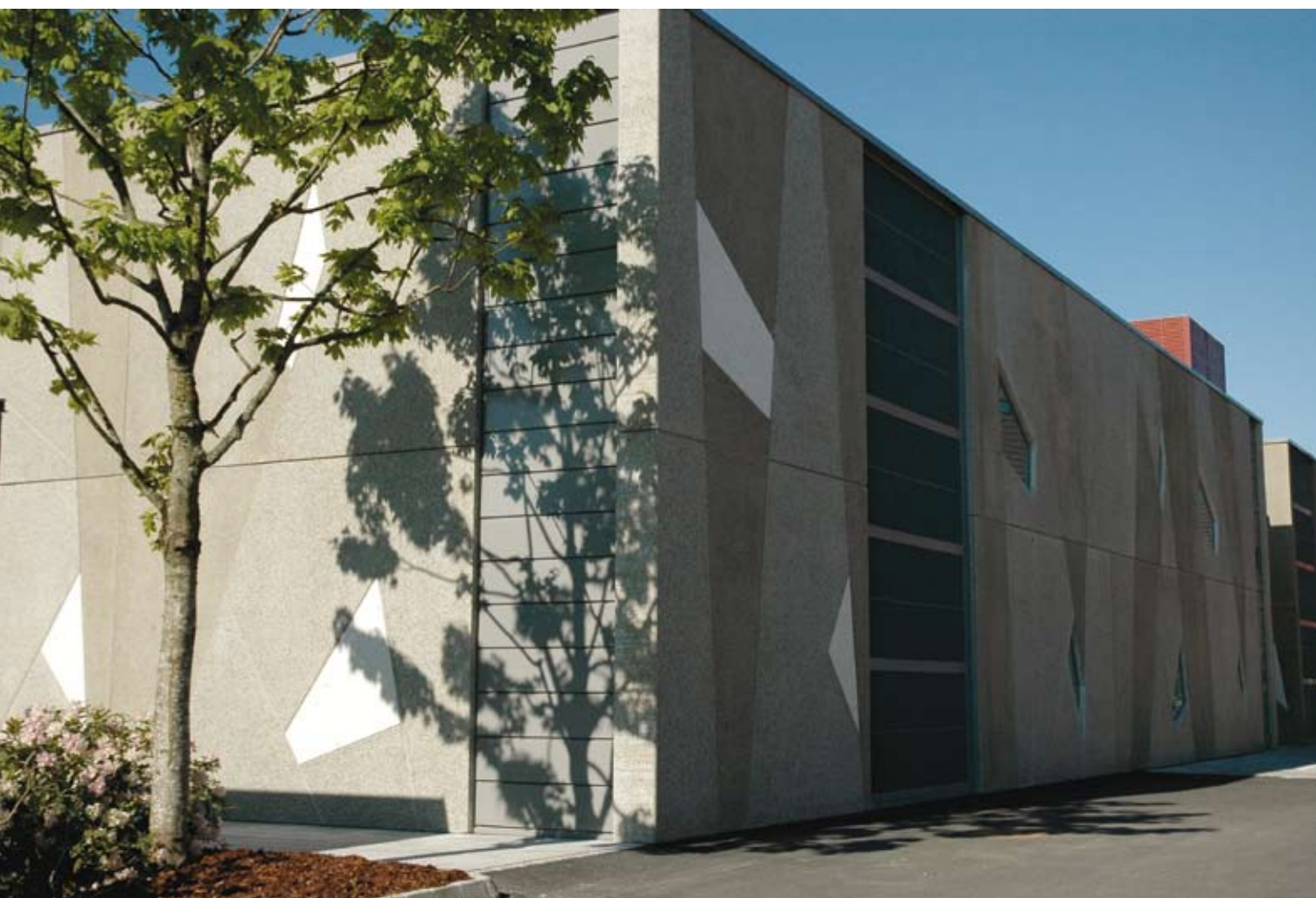

Foto: Jostein Skårland

Kjell Svihus

Tekst: Irene Pollestad

■ Kjell Svihus, regionsdirektør i Kruse Smith Entreprenør AS, kommer inn på kontoret. Han er en travel mann og mobilen ringer. Vi starter intervjuet med noen setninger om før i tiden og jeg undrer på om en regionsdirektør har tid til å svare telefonene som kommer til alle tider. Før i tiden var det vel slik at direktørene hadde en forvarelsespike som tok i mot alle henvendelsene. Kjell ler og sier han er glad at den tiden er over. Han foretrekker å svare selv og tilføyer at han er den samme personen nå som han alltid har vært.

Kjell Svihus har i hele sin arbeidskarriere jobbet med betong i forskjellige varianter. Etter militærtjenesten, i årene 1967 til 1969, reiste han til Gøteborg for å utdanne seg til ingeniør, og 1. juli 1970 startet han sin første arbeidsdag hos AS Betong. Oppgavene var blant annet kontroll av betongelementene og å ta betongprøver. Det var Hans Haga som ansatte Kjell, og etter en måned reiste Haga til Peter Island. Tilbake satt Kjell som da måtte ta ansvar, men det var både spennende og utfordrende. Elementfabrikken styrte han sammen med Magne Sørensen, et samarbeid som fungerte godt, og i 1972 tok han bedriftslederskolen. Dette ble gjort over 2 år på kveldstid ved siden av arbeidet.

Da han hadde vært ansatt i et halvt år, ble han utnevnt til produksjonssjef. Dette skjedde på samme tid som Sigmund Berge ble teknisk sjef. Kjell forteller at omsetningen var 3 millioner kroner det første året, at flere fra den tradisjonelle byggeindustrien forsvant til blant annet NC og at AS Betong dermed hadde mange nyansatte. Elementfabrikken var i stadig utvikling og ble utvidet. Med de nye hallene ble produksjonen tredoblet i produserte tonn, og i slutten av 1999 var omsetningen oppe i 100 millioner kroner.

Kjell arbeidet i elementavdelingen i

Foto: Jostein Skårland

20 år fram til 1991, da han overtok som leder for entreprenøravdelingen. Han var i denne stillingen fram til denne avdelingen ble solgt til Kruse Smith, bare med et lite avbrekk på et halvt år da han var konstituert som daglig leder før Bjarne Vatne ble ansatt i 1998.

Etter fusjonen i 2000 flyttet AS Betongs entreprenøravdeling til Forus i januar 2001. Da var en lang og fantastisk tid hos AS Betong på Ganddal over, en arbeidsplass som hadde vært Kjell sin nabo og et tilholdssted i 30 år. Kjell forteller hvor spesielt det var å ha arbeidsplassen som nærmeste nabo og det gode forholdet det var mellom de ansatte. Det var ikke få ganger det ringte på døren både helger og kvelder av ansatte som ville låne nøkler for å komme seg inn i bygningene. Til tider følte nok Kjell seg som en vaktmester, og han passet på bedriften som sin egen eiendom.

Etter fusjonen, og hos Kruse Smith Entreprenør AS, har tiden gått fort, sier Kjell. Han begynte der som avdelingsleder for totalentrepriser, og siden har han fått ansvar for alt som har med bygg å gjøre. Sommeren 2008 ble han utnevnt til regionsdirektør i Kruse Smith

Entreprenør AS. Kruse Smith og AS Betong har hatt mange store og spennende prosjekter sammen, deriblant Viking stadion, flere Trallfa-bygg, Seabroker, VS4, Eni, Tvillingbygget, Kryssbygget, Vetco Aibel og Vassbotnet. Kjell sier det er godt å samarbeide med AS Betong; AS Betong er en god leverandør og til å stole på.

Kjell er gift med Brit og de har 3 sønner. Hans store hobbyer er orienteringsløp om sommeren og ski om vinteren, og han springer o-løp både som aktiv og i bedriftsløp. Hver sommer brukes en uke av ferien til å springe o-løp, og turene går helst til utlandet. Dette har hele familien deltatt i de siste 25 årene. Akkurat denne sommeren går turen til Skottland. På vinterstid er det ski, og nesten hver helg går turen til Sirdal hvor Brit og Kjell har hytte. Han trener for fullt og satser blant annet på Sesilåmi. Den beste opplevelsen for Kjell er når han får ta seg noen lange fine skiturer på flere timer.

Intervjuet er over. Den travle regionsdirektøren avslutter med å slå fast at AS Betong var en fantastisk arbeidsplass hvor han stortrivdes.

Nor Element har tro på fremtiden!

Nytt kontorbygg for Agder Energi, Kjøita park Kristiansand:
Størrelse: 10 000 kvm kontor, 5 000 kvm kjeller/parkering
Byggeperiode: 2008-2010

Retailparken (Avenyen): Et nytt butikkområde i Sørlandsparken øst for Kristiansand. Nor Element har i løpet av 2008 levert og/eller montert betongelementer til i alt 9 av 11 bygg, herav komplette råbygg i betong og delleveranser slik som f.eks fasader og hulledekker.

Nor Element har tre fabrikker; en fabrikk for hulledekkeproduksjon i Mandal, en fabrikk som produserer spenn og slakkarmerte produkter i Marnardal (bjelker/søyler/balkonger/broer etc) og ikke minst Norges største og beste trappefabrikk i Kristiansand.

■ I tillegg har vi et effektivt salgsapparat og en konstruksjonsavdeling som kan prosjektere og levere det som kunden måtte ønske av prefabrikkerte elementer og bygg.

Vi har som strategi å være en av Norges ledende leverandører av betongelementer og komplette råbygg. Gjennom vår nye eier Contiga AS er vi ytterligere styrket i forhold til denne strategien, og har oppfylt enda et av delmålene, som er å tilby stål i byggene som vi leverer. Vi hadde faktisk vår første leveranse av stål allerede før eierskiftet var formelt gjennomført i fjor høst.

Vi bygger nå nytt blandeverk i Marnardal. Foruten forbedring i driftssikkerhet og effektivitet så vil det nye blandeverket gi oss mulighet til å arbeide med SKB (selvkomprimerende betong) i Marnardal, noe vi har gode erfaringer med fra vår trappefabrikk. Gjennom investeringen så bekrefter våre eiere AS Betong og Contiga AS at de i likhet med ledelsen i Nor Element har stor tro på videre satsing på prefab i Agder. Også

på hulledekefabrikken foretar vi investeringer. Dette, kombinert med et program for optimalisering av produksjon og kvalitet, gjør nå at denne fabrikken er blant de mest effektive i klassen, ja, etter vår mening best i klassen! Når det gjelder trappefabrikken, har vi utviklet nye produkter for støydemping, noe som gjør at vi ytterligere befester vår posisjon som beste leverandør av alternative trappeløsninger i betong.

Den nye kontorbygget som vi nå bygger for Agder Energi, er et godt eksempel på at vi har lyktes i vår strategi. Ikke minst er det et bevis på at vi drar veksler på våre eiere, for her leverer vi slipte og fargede fasader produsert hos AS betong.

Bygget, som er et signalbygg på Sørlandet, er spennende med tanke på arkitektur og ikke minst i forhold til at man velger energieffektive løsninger. Bygget utnytter betongens unike mulighet til å magasinere termisk energi. Det betyr åpne betongoverflater internt. Dermed reduseres behovet for kjøling på dagtid

og varme om natten.

Til slutt vil vi i Nor Element få lov til å takke AS Betong og Risa-konsernet for godt eierskap, noe som gjør oss til en enda bedre leverandør for våre kunder og en trygg og spennende arbeidsplass for våre dyktige medarbeidere.

Truls Urhaug er ansatt som ny prosjekt utvikler, Urhaug som har over 10 årsefaring med Prefab kommer fra tilsvarende stilling i Spenncon AS.

Sperraskål, Skurve, 6. mai 2009

Sperraskålen ble avholdt den 6. mai for arbeidsfolkene på byggeplassen. Byggingen er i rute.

Risa-konsernet sponser Bryne Fotballklubb

■ Bryne FK spiller i 2009-sesongen med AS Betong-logoen på buksa. Vi har derfor store forventninger til at Bryne leverer kvalitetsfotball. AS Betong står for kvalitet.

Jubilanter

Foran fra venstre: Asbjørn Aase 30 år, Liv Lea 30 år, Jonny Krogedal 30 år, Irene Pollestad 30 år, Leif Arne Harveland 30 år.

Bak fra venstre: Egil Seldal 40 år, Sverre Leon Horpestad 40 år, Jostein Skårland 40 år, Adm. dir. Randi S. Egeland, Kåre Birger Vagle 25 år, Modolv Time 25 år.

■ Disse jublante hos AS Betong er blitt hedret med middag og utdeling av gullklokker, Norges Vels medalje og sølvfat på Quality Hotel Residence.

Styrkeløft

■ Helge Sviland, som jobber hos AS Betong, ble i juni norgesmester i styrkeløft i 90 kg åpen klasse. Han løftet 240 kg i knebøy, 195 kg i benkpress og 255 kg i markløft. Dette blir 690 kg sammenlagt.

Kremmerånd

■ Allerede nå kan vi beskrive 2009 som året med de store ytterligheter. Etter å ha lagt bak oss en vinter med lavkonjunktur og barfrost ut over det vanlige, kan vi i dag se fremover mot en positiv ordresreserve med prosjekter som genererer god aktivitet ut året og i kommende vinter. Det råder en viss optimisme også i resten av næringslivet og det lover godt med tanke på leveranseutviklingen av våre tjenester. Vi skal likevel ha respekt for overskriftene som antyder lavere konjunkturer de neste årene og være forberedt på at det er kamp om jobbene. Konkurransen skjerper organisasjonen og betyr at vi

fortsatt må stå opp tidligere og til tider legge oss seinere enn andre for å lykkes. Når markedet "drar seg til" betyr tillit og relasjoner mye. Kunder vi har prosjekter for, ønsker vi skal benytte oss igjen ved neste anledning, og nye kunder skal imøtekommes med profesjonalitet og respekt. Vi er pr i dag 54 ansatte som hver for oss har anledning til, og i større eller mindre grad erfaring nok til å gi kunden det som blir etterspurt. Daglig må vi ty til god gammeldags kremmerånd for å oppnå de resultater som kunden ønsker. Ved å kombinere fleksibilitet og kreativitet med grundighet kan vi oppnå overraskende gode resultater for

prosjektet. Det er nettopp slik en god kremmer oppnår gode resultater; målet for prosjektet er satt, men i dialog med kunden kan resultatet optimaliseres og gevinsten hentes ut i spart tid og ressurser.

Ønsker med dette alle Rongaren-lesere en riktig god sommer.

Kurt Idland

Eivindsholen. Sukkertoppen ligger sør for Bryne sentrum.

Først ute med trepleiersertifikat

Pål Andre Eriksen i Bjørns hage og anlegg AS er den første i Rogaland med utdanning som gir ham rett til å kalle seg «European Tree Worker». Kompetansen hans er dermed kvalitetssikret av Det europeiske trepleierådet.

MYE UTSTYR: Pål Andre Eriksen bruker seleutstyr og klatretau når han skal beskjære et tre i høyden. På den måten kommer han mye lettere inni treet enn ved bruk av lift.

■ Bjørns hage og anlegg AS har drevet med trebeskjæring og fjerning av problematiske tre i en årrekke. Anleggsgartner Pål Andre Eriksen er så interessert i nettopp dette fagfeltet at han denne vinteren og våren har fullført en kostbar og lang sertifisering innen trepleie. Det er The European Arboricultural Council (EAC), Det europeiske trepleierådet, som står bak utdanningen og prøven. Bjørns hage og anlegg er den første anleggsgartnerbedriften i Rogaland som har denne type sertifisering av en ansatt.

– Kurset er bygget opp av tre moduler. Sertifiseringen inneholder en rekke praktiske og teoretiske emner, som for eksempel praktisk trepleie og kunnskap om ulike treslag, klatring og sikkerhet. Meningen med kurset er at det skal ligge kvalitetssikret kunnskap til grunn for det arbeidet vi gjør. Praktisk erfaring er bra, men det er også viktig å fylle opp med teoretisk kunnskap, viser Pål Andre Eriksen til.

Sertifiseringen må fornyes etter tre år. For at EAC skal godkjenne sertifikatet for tre nye år, må personen ha vært engasjert innen trepleie 24 av de 36 foregående månedene.

Aktivitet hele året

Det blir ikke noe problem for Pål Andre Eriksen. Bjørns hage og anlegg har fokus på trepleie hele året, selv om den viktigste sesongen for beskjæring av trær er mellom september og mars.

– Hvis vi beskjærer utenom sesongen, vil det komme en del sevj ut av treet. Det er på en måte det samme som at treet blør. Det er nok av andre aktiviteter innen trepleie resten av året, kommer det fra anleggsleder Geir Varhaug.

Når Pål Andre Eriksen skal utføre en større beskjæringsjobb, er ofte både anleggsleder og Pål Andre Eriksen ute på befaring. Mange av de ansatte i Bjørns

BEFARING: Anleggsleder Geir Varhaug er ofte med på befaring før Pål Andre Eriksen setter i gang med beskjæringsjobben.

hage og anlegg har lang erfaring innen trepleie og beskjæring. Etter en felles diskusjon om hva slags tiltak de skal gjøre for å oppnå det resultatet kunden ønsker, setter trepleieren i gang.

– Vi er borti mange forskjellige oppdrag i løpet av et år. Det er ingen jobber som er like. I noen tilfeller er jobben gjort med ett tiltak. Andre ganger må vi komme tilbake etter ett eller to år for å fullføre jobben. Vi driver også med kontrollert fjerning av tre i nærheten av hus, trekker Pål Andre Eriksen fram.

Lager toårsplan

Svært ofte ønsker kundene å beskjære ett eller flere tre slik at de blir lavere og

slipper inn mer lys på eiendommen eller tar mindre av utsikten. I mars i år var Pål Andre for andre gang i et rundt 40 år gammelt bøketre i Tjødnaven på Bryne for å få til akkurat det. Første gang fjernet han rundt tre meter av toppen og tynnet godt ut inni kronen.

– Det er viktig å unngå at treet har flere topper som konkurrerer mot hverandre. Målet er at treet skal bli lavere og samtidig bevare sin naturlige form med en rund krone. For dette treet har vi laget en plan som går over flere år. Hvis du beskjærer treet for kraftig første gang, vil du forårsake en ekstrem tilvekst av nye greiner som skyter i været. Derfor tar vi hovedbeskjæringen over

HÅNDSAG: Pål Andre Eriksen bruker stort sett håndsag når han skal beskjære et tre. I de tilfellene han må bruke motorsag, er det alltid to på jobb for sikkerheten.

to år. Treet trenger vedlikehold jevnlig med noen års mellomrom, skisserer trepleieren opp.

Han har noen grunnleggende kriterier for hvilke greiner han tar vekk først.

– Jeg ser etter sykdomstegn på treet og fjerner eventuelle greiner som er påvirket av sykdom. Greiner som går på kryss og tvers, vil slå imot hverandre under vind og skape skader, som igjen vil føre til råte. Greiner som vokser innover i treet, vil før eller siden krysse andre og bør fjernes med en gang, forklarer trepleieren.

Hovedbeskjæringen av treet begynner når trepleieren skal skape en naturlig krone og fin balanse i treet.

Fakta om trær:

- De vanligste prydtreartene som er plantet i Rogaland er lønn, bjørk, rogn og bok.
- Trær av disse artene er kraftige nok til at barn kan klatre i dem etter 10, 15 år.
- Alle treslag får en finere og hurtigere vekst hvis de blir beskåret med jevne mellomrom.
- Greiner skal kuttes like ovenfor greinputa. Hvis greinputa blir skadet under saging, vil treet bruke lang tid på å lukke såret.
- For frukttrær gjelder egne beskjæringsråd: La sollyset komme gjennom treet fra topp til bunn. Du kan nesten ikke beskjære for mye.

Halte i land Blå Promenade

I august starter Bjørns hage og anlegg AS på sin største enkeltkontrakt noensinne, nemlig siste etappe av Blå Promenade langs Vågen i Stavanger. Jobben var hard å få hånd om, men enda tøffere blir det å gjennomføre den.

KAPTEIN KURT: Administrerende direktør Kurt Idland ser fram til å gå i gang med neste byggetrinn av Blå Promenade langs Strandkaiaen i Stavanger.

■ Administrerende direktør i Bjørns hage og anlegg AS, Kurt Idland, er stolt over at bedriften har fått den prestisjetunge kontrakten om å opparbeide siste etappe av Blå Promenade i Stavanger. Kontrakten er på 13 millioner kroner, den største i Bjørns hage og anlegg AS sin historie.

– Det er et privilegium at vi nå skal være hovedentreprenør i en sånn jobb. Vi går likevel inn i dette med begge øynene åpne for at det vil bli mange utfordringer underveis. De største utfordringene er knyttet til myke trafikkkanter og biltrafikk, som skal gå tilnærmet normalt gjennom hele anleggsperioden. Vi får ikke stenge veien. Butikkene som ligger langs Nedre Strandgate skal være tilgjengelig for publikum og ikke være skadelidende på grunn av inngrepene vi gjør, kommenterer Kurt Idland.

Fra før har Bjørns hage og anlegg AS gjort steinarbeidet på to av etappene av

Blå Promenade. Begge disse jobbene har vært som underentreprenør av Risa AS. Blå Promenade er en del av Tusenårsprosjektene i Stavanger kommune.

– Vi ser fram til å gå i gang på denne utfordringen denne gang som hovedentreprenør, er budskapet fra Kurt Idland.

Ferdig for cruisetrafikken

På grunn av de mange utfordringene som vil oppstå, kommer anleggsleder Arnfinn Erga til å være på plass i kontorbrakka på plassen store deler av anleggsperioden. Med seg til å gjennomføre jobben har han fire-fem ansatte i Bjørns hage og anlegg AS og tre fra Risa AS. De ansatte i Risa AS skal gjennomføre nødvendig gravearbeid i forbindelse med forsterkning av mur under bebyggelsen i Nedre Strandgate.

– Selve steinarbeidet som blir synlig etterpå, strekker seg om lag 400 meter

langs kaien, fra Dahlallmenningen til like forbi Galleri Sult. Steinleggingen skal skje på begge sider av veien, altså fortuet langs Nedre Strandgate og selve kaien. Ved Galleri Sult skal vi opparbeide et lite torg. Det skal være noe grønt langs strekningen, men det aller meste er granitt, påpeker Erga.

Totalt skal de grønnkledde legge rundt 4.000 kvadratmeter med brostein og granittplater.

– Vi skal dessuten legge kantstein i hele lengden, altså omtrent 400 meter, sier Arnfinn Erga.

Selve jobben skal være ferdig 1. mai 2010, før cruiseanløpene begynner igjen.

– I tillegg til annen trafikk får vi med oss en måned med cruiseanløp i Vågen i Stavanger i august. Turistene som skal ut og kikke på byen, vil bli en del av utfordringene knyttet til jobben, smiler Kurt Idland.

Helse, miljø og sikkerhet

■ Det er med stor ydmykhet jeg skriver denne lederen. Ingvar Skogland har som kjent avsluttet sitt arbeidsforhold i Holt Risa AS og jeg har takket ja til å overta hans tidligere jobb som daglig leder. Jeg er helt avhengig av støtte og samarbeid av alle ansatte. Det tror jeg at jeg har, og derfor mener jeg vi i fellesskap skal greie å styre skuta videre, og at dette blir en lykkelig løsning for oss alle. Videre vil jeg ønske Ingvar til lykke i hans nye tilværelse, og hilser ham og hans familie en god sommer.

Første halvår 2009 har startet noe bedre enn den samme perioden i 2008.

Sammenlignet med et underskudd i samme periode i fjor, har vi i år greid å skape et lite overskudd. Denne trenden skal vi ved felles innsats greie å videreføre og forbedre. Problemet for oss er at markedet for betongpeler har mer eller mindre kollapset, og selv om vi har alle mannskaper fullt sysselsatt med stålarbeider, får vi ingen god utnyttelse av maskinparken vår, som er beregnet nettopp for betongpeling. Jeg tror dog at forholdene vil forandres når det private næringsliv igjen begynner å bygge, da betongpeler jo er en adskillig billigere løsning enn fundamentering på stål.

Vi har hatt som mål å redusere laget av stålsjunt og stålkjernepeler som ble bygd opp da leveringstiden var et problem, og har lyktes godt med det. Bemanningen er noe redusert pga. naturlig avgang, og vi har dermed unngått permisjoner. Slik det ser ut nå vil vi

prøve å greie oss med den bemanningen vi har selv om vi i perioder vil få det ekstra travelt. Svein Aarvik, som gikk av med pensjon i vår, har lovet å stille opp når det er behov, eller om det dukker opp spesielt utfordrende oppgaver med spuntarbeider etc. og dette er vi takknemlig for. Innleie på prosjekt vil også være aktuelt. Vi ser derfor optimistisk på tiden fremover. Ordreserven er til å leve med, og ordretilgangen er bra, selv om vi har en noe kort horisont. Ønsket er å få ett eller to større prosjekter i bunnen, og vi har priset flere slike hvor vi bør være aktuelle.

Uansett opp- eller nedgangstider er HMS-arbeidet viktig og må være i fokus. I Holt Risa har vi hatt et sterkt fokus på dette arbeidet over lengre tid, og vi ser at dette har gitt resultater. Vi har innført gode rutiner og har minimalt med klager fra oppdragsgiverne. I 2008 gjennomførte Risa AS HMS-kampanjen 24:7 og i 2009 skal de andre datterselskapene følge etter i dette arbeidet. Holt Risa har som de andre selskapene utarbeidet en egen HMS-håndbok. Denne inneholder det man trenger for å utføre oppdragene våre på en god og sikker måte, og skal følgelig alltid være tilgjengelig for hver enkelt og brukes daglig. Det utføres også sikker jobbanalyse (SJA) på alle enkeltprosjekter samt jevnlig verne-runder. HMS-tenkningen må innpodes i det daglige arbeidet slik at sikkerhet inngår som en naturlig del av våre arbeidsoppgaver. Dette vil gi det resultatet

vi vil ha, nemlig et godt arbeidsmiljø uten skader.

Holt Risa har nå vært en IA-bedrift i en periode, dvs. at vi i samarbeid med NAV legger forholdene til rette og investerer i ulike hjelpemidler og utstyr slik at vi kan unngå belastningsskader samt få en lettere arbeidshverdag. Dette er jo også godt HMS-arbeid. Videre vil bedriften legge forholdene til rette i mest mulig grad for alternativt arbeid dersom noen skulle bli skadet slik at de ikke kan utføre sitt vanlige arbeid i en periode. Alt dette skjer i samarbeid med NAV. Visjonen i Risa-konsernet er at "vi skal gjøre hverandre gode". Ved å sette HMS-arbeidet i høysetet skaper vi forutsigbarhet, trygghet og trivsel. Erfarne arbeidere som tenker trygghet skaper gode arbeidsforhold og utfører et godt stykke arbeid.

Jeg takker for en flott innsats så langt og ønsker alle ansatte med familie en fin ferie og en flott sommer, og ber alle tenke HMS 24:7 året rundt. Dette vil gi alle trygghet i hverdagen. Lad batteriene og kom sterkt tilbake slik at vi kan fortsette med den samme innsatsen vi har startet året med. Videre ønsker jeg våre leverandører og kunder en fin sommer og ser frem til å fortsette det gode samarbeidet videre utover i året 2009.

Øyvind Gonsholt

Pelte seg inn i pensjonisttilværelsen

Svein Aarvik (67) er blant den opprinnelige kjernen som var med da Holt & Co ble til Holt Risa AS i 1990. I vår pelte han seg inn i pensjonisttilværelsen, men kommer gladelig tilbake når det trengs et ekstra tak.

PENSJONIST: Tidligere administrerende direktør i Holt Risa AS, Ingvar Skogland (t.v.), takker Svein Aarvik for den mangeårige innsatsen i bedriften.

■ Svein Aarvik er den som har stått lengst av alle de ansatte i peleavdelingen til Holt Risa AS. Av de som jobber ute, er han også den første som er blitt pensjonist. I 31 år har han kjørt pelemaskin, og ingen har egentlig tall på hvor mange meter med peler han har slått

ned i bakken. Det vil si; Svein Aarvik kan nok finne ut av det for han har tatt vare på det meste av dokumentasjon i forbindelse med de mange jobbene han har vært med på.

– Jeg har bøkene hjemme, men det er ikke lett å komme fram til et tall. Det

tør jeg nesten ikke å gjette på en gang, smiler Aarvik.

Han begynte i det som den gang het Holt & Co i 1978, et par år etter Øyvind Gonsholt, som i dag er administrerende direktør. Mens Aarvik har vært ute i felten helt fram til pensjonsalder,

litt klimpring på kalkulatoren kommer svaret:

– Det må ligge mellom 500.000 og én million meter! lyder det fra Øyvind Gonsholt.

En god gjeng

Det blir en del meter til dagen. Men ikke så mye å vise til barnebarna, som Svein Aarvik sier det selv:

– Alt sammen står jo under bakken. Uten fundamentet ville det likevel ikke vært mye å bygge på, ler 67-åringen.

Humor, og et godt arbeidsmiljø, er en forutsetning for å være i en jobb i over 30 år. For Svein Aarvik har jobben alltid vært viktig.

– Vi har vært en god gjeng. Det var Arnfinn Høgli, Sigmund Svendsen, Arne Sætre og jeg som ble med videre inn i Holt Risa. Vi hadde jobbet sammen i mange år allerede i 1990. Arnfinn var sjåfør, og ble med de nye eierne da peletransporten ble solgt ut senere. Tidligere var jo peleproduksjonen på Lahelle utenfor Porsgrunn. Mange av oppdragene våre også den gang var i Rogaland, så pelene ble i stor grad transportert vestover. Det var fordi vi uansett var så mye på de traktene, at oppkjøpet kom i stand, tenker Svein Aarvik høyt.

Enorm utvikling

Den geografiske spredningen på oppdragene, altså hele kyststripa fra Bergen til Oslo, har vært den samme hele veien så lenge Svein Aarvik har vært bak spakene på pelemaskinen. Den største forandringen har derimot vært på utstyrsiden. Da Svein Aarvik begynte å kjøre pelemaskin, var det ennå en stund før hydraulikken gjorde sitt inntog.

– Det var vaiere som trakk opp loddet. Vi måtte sitte og holde på bremsen med den ene foten inntil vi lot loddet falle. Det var et styr med armer og bein i alle retninger. Jeg fikk den første hy-

drauliske maskinen i bedriften. Det var en ombygget Åkerman. Utviklingen fra jeg begynte og fram til i dag har vært helt enorm, oppsummerer pensjonisten.

De siste årene før han ble pensjonist, kjørte Svein Aarvik en Banut 500-pelemaskin.

Spunting og peling

I tillegg til peling, har Svein Aarvik vært oppsatt med spunteaggregat på maskinen. Han har tatt det meste av spuntejobbene for Holt Risa.

– Totalt sett har det vært mye mer peling enn spunting. Det er likevel innenfor spunting det artigste oppdraget i min tid har vært. Vi var to karer som spuntet en vegg tvers over elveløpet i Nedre Vats for at det skulle være mulig å sette ned en kulvert i elva for Hatteland Group. Elva rant jo rundt oss hele veien så det var litt spesielt, husker Aarvik.

Kulverten ble satt ned for at de ansatte i Hatteland Group skulle kunne gå tørrskodde mellom to bygg som ligger på hver side av elva. I løpet av de 31 årene i fundamenteringsbransjen, har Svein Aarvik vært på mange andre spennende oppdrag, både innen spunting og peling. Vikingskipet på Hamar er nok blant de mest kjente han har pelt for.

– Ved siden av kollegaene, er det variasjonen som har gjort dette til en så kjekk arbeidsplass. Da vi kom på jobb om morgenen, visste vi aldri helt hva dagen ville bringe, smiler pensjonisten.

Så engasjert i jobben har Svein Aarvik vært, at han ikke ville slutte helt av da han fylte 67 år 17. april i år.

– Jeg vil ikke stå i veien for yngre krefter, men tror gjerne til i perioder når det er mye å gjøre, lover den avtroppende «pelen» i Holt Risa.

Et samarbeid som holdt

Holt Risa AS har vært en viktig underentreprenør for SV Betong i byggingen av det underjordiske parkeringsanlegget ved konserthuset i Stavanger. Det gryende samarbeidet holdt absolutt mål.

■ Arbeidet med parkeringsanlegget til konserthuset er ett av to prosjekt som Holt Risa AS har utført for SV Betong AS denne vinteren og våren. SV Betong er det nye navnet på tidligere Skjæveland og Vatne Entreprenør AS i Sandnes. Det ene prosjektet er en ren fundamenteringsjobb for Norengros lager- og administrasjonsbygg på Forus. Den andre kontrakten er mer komplisert og knyttet til parkeringsanlegget for det nye konserthuset i Stavanger. Holt Risa har allerede vært i arbeid på konserthustomta med egen kontrakt siden før jul med peling for kaianlegget. I februar satte to lag med hver sin borerigg og gravemas- kin i gang med den første delen av jobben for SV Betong.

– Dette har vært en ekstra krevende jobb, som Holt Risa har utført i tråd med behovene til byggherren. Vi er i startgroppen med et samarbeid med Holt Risa, et samarbeid som fungerer veldig godt, smiler byggeleder for SV Betong, Stian Andre Tovslid.

Raskere enn ventet

Holt Risa laget først en 80 meter lang rørspuntvegg, som avgrenser det delvis underjordiske parkeringsanlegget og massene i terrenget ovenfor. Dette arbeidet ble startet opp i februar og ble ferdigstilt i mars. Risa AS gravde deretter ut løsmassene og sprengte ut fjell for tomte, før Holt Risa fundamenterte bunnplata for parkeringsanlegget med stålkernepeler ned til fast fjell. Fra midten av april var det SV Betong sin tur til å dominere byggeplassen.

– Det første vi gjorde var å støpe en vanntett bunnplate for parkeringshuset. Det laveste punktet inni parkeringshuset ligger 0,8 meter over sjønivå. Derfor må platen være vanntett for å hindre vanninntrengning når det er høy vannstand i Vågen. Alle vegger og bæreelementer er stedstøpt betong, mens dekket mellom

GRYENDE SAMARBEID: Holt Risa AS har vært underentreprenør for SV Betong og Stian Andre Tovslid (bildet) i to prosjekt denne vinteren og våren.

etasjene er ferdige hulldekkelementer. Vårt anbud går ut i mai 2010. Innen den tid skal alle fagkontraktene være ferdige, understreker byggeleder for SV Betong, Stian Andre Tovslid.

Totalentreprise på 100 millioner

Selve konserthuset skal ikke åpnes før i 2013. Da skal det stå 360 parkerings-

plasser klar under bakken like ved konserthuset. Parkeringshuset er planlagt med to innkjøringer, én fra Strandkaaien og én fra Sandvigå. Skråningen ned til taket av parkeringshuset skal fungere som et slags utendørs amfi, med muligheter for konserter om sommeren.

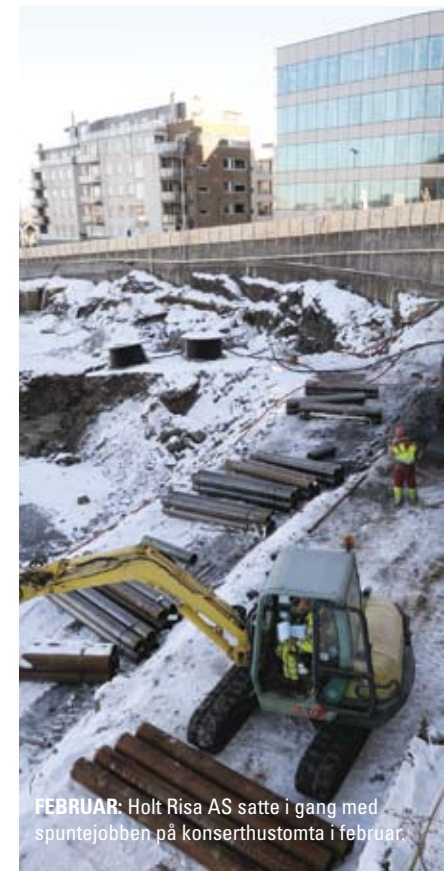
– Dette er en stor kontrakt for oss i SV Betong. Hovedentreprisen på par-

keringshuset har en totalverdi på cirka 100 millioner kroner, så dette handler om volum. Denne bedriften var for bare få år siden en leverandør av grunnmurer. I 2008 derimot hadde vi kontrakter på råbygg, i form av blokker og industribygg, til en verdi av 230 millioner kroner. Vi lager dessuten to-tre eneboliger i betong i løpet av et år. Det er

arkitekttegnete bygg som kun handler om håndverksmessig kvalitet og ikke volum, trekker Tovslid fram.

Pris og kvalitet

Holt Risa var den første underentreprenøren av SV Betong til å gå i gang med prosjektet. Selskapet var også det første til å bli ferdig. Nettopp framdriften var

FEBRUAR: Holt Risa AS satte i gang med spuntejobben på konserthustomta i februar.

en viktig faktor for SV Betong i dette prosjektet.

– Innenfor fundamentering har det til nå ikke vært så mange andre aktører enn Holt Risa. Når vi vurderer anbudene, betyr det svært mye at underleverandørene skaper en trygghet for at de kan holde den framdriften som er nødvendig i et prosjekt. Underleverandørene må komme i gang og være ferdige til avtalt tid for at andre aktører og vi selv skal få gjort det vi skal. At det er bedrifter som tar HMS på alvor og holder fokus på kvalitet, er minst like viktig. Prisen er alltid det første du ser på i et anbud, men hvis de andre elementene ikke stemmer, så vil det ikke gå lang tid før en selv står uten oppdrag, understreker Stian Andre Tovslid.

Å gjøre hverandre gode

HMS

Kundefokus

Kompetanse

Kvalitet

Kremmerånd

Åpenhet og ærlighet

www.risa.no

Å gjøre hverandre gode er Risa-konsernets visjon, og *HMS, kundefokus, kompetanse, kvalitet, kremmerånd og åpenhet og ærlighet* er de verdiene som skal legges til grunn når visjonen skal omsettes i handling. Verdiene er likeverdige og skal prege hele konsernet med alle dets medarbeidere.

Risa-konsernet

I dag er Risa-konsernet gjennom sine seks datterselskap regionens ledende entreprenørselskap. Og vi satser på videre vekst. Et naturlig steg framover vil være å markere oss på nasjonalt nivå. Den største og viktigste ressursen vår for å nå dette målet er de dyktige medarbeiderne vi har, og forankringen i en kultur preget av tillit, ansvar og entusiasme. Vi tror at vekst og framgang skapes av trygge og utviklende arbeidsforhold.